Seinäjoella, perjantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

Alas marxilaisuus!

LAKEUDEN SANA

Pois puolueet!

Kansanliikkeen äänenkannattaja

Numero 43

17. XI. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, VIHTORI VARPIO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE.

TUMMA PILKKU

"Kansallinen" edistyspuolue pitää myös kiertueita. Itse pääministerikin esiintyy niillä sananjulistajana. Niinpä hän muutama päivä sitten eräällä sellaisella valoi kansaan uskoa, että aika taloudellisessa suhteessa on suuresti tervehtymässä. Saattaa ollakin, ja hyvä olisi, että asia olisi tosi. Mutta merkit eivät kuitenkaan vielä lupaa sellaista optimistisuutta, jota herra pääministeri, niinkuin patkulipuoluemiehet yleensä, edustaa. Herra pääministeri kehuessaan ajan merkkejä, on huomauttanut, että "taulussa on kuitenkin muutama tumma pilkku: Maatilojen pakkohuutokaupat ovat edelleen huolestuttavan lukuisat".

Mutta mitäs pilkusta, kyllä se pian vaalenee, arvelee kai pääministeri. Jo tuo sanontatapa "tumma" osoittaa, miten kevyesti sentään sillä taholla vakavat asiat otetaan. Mainitessaan työttömyydestä, puhuja on lopuksi lausunut, että lopullinen paraneminen on epävarmalla pohjalla niin kauan kuin yleistä talouselämän nousua suurissa maissa ei ole tapahtunut. Vanha puolueherrojen virsi: "Tyydymme omaan pienuuteemme" — vaikka maamme tosiasiassa on ainakin Euroopan suurimpia, tosin asukasluvultaan vielä vähäinen, ja pysyykin vähäisenä niin kauan kuin ei rohjeta suunnata suuriin päämääriin. Pitääkö meillä ikuisesti kaiken riippua "suurista maista"? Onko tosiaankin lyötävä jo alkuunsa kuoliaiksi kaikki pyrkimykset, jotka tähtäävät omavoimaisuuteen? Siltä näyttää. Sanoohan pääministeri samassa puheessaan juuri IKL:n maatalousaloitteista, etteivät ne tuottaisi — mitään helpotusta! Hän puhuu muotiintulleilla iskulauseilla "talonpojan turpeeseen sitomisesta" j.n.e. Häntä näyttää suorastaan kauhistuttavan mahdollisuus, että talot pysyisivät niiden viljelijäsuvuilla. "Toimenpiteet pulan helpottamiseksi eivät saa järkyttää talouselämän perusteita", jatkaa hän. Noissa "suurissa maissako" ne "perusteet' siis vain ovat, Amerikan dollareissa, Englannin punnissa ja Ruotsin kruunuissa, korkeissa koroissa ja — parlamentarismissa? Kaikki muu on "järkyttämistä".

Todellakin on kivistä mäkeä noustava, kun yritetään järkyttää näitä tabuina pidettyjä "perusteita", joiden varjelemisessa patkulilaiset konservatiivistit näyttävät kehittyneen ensiluokkaisiksi saarnamestareiksi. Ja kuitenkin tämäkin puolue käyttää vielä nimeä "edistys", vieläpä, niin ihmeeltä kuin se kuulostaakin, "kansallinen" edistys. Järjestele sitten näiden herrojen kanssa maan asioita! Siitä ei tule mitään. Valta on saatava niiden miesten käsiin, jotka uskaltavat rohkeasti käydä käsiksi noihin koskemattomiin tabuihin, "suurten maiden" mallikortteja esitteleviin perusteisiin. Ennen ei tässä maassa voida puhua mistään todellisesta, ajanmukaisesta kansanvallasta taloudellisessakaan suhteessa. Tummat pilkut puhuvat puolestaan.

— **Kommunistilakien uusiminen.** Kuten tunnettua, suunnittelee hallitus esityksen antamista eduskunnalle n.s. kommunistilaeiksi. Oikeusministeriön toimesta on esitysehdotuksen laatiminen jätetty hallintoneuvos Filip Grönvallin tehtäväksi. Oikeusministeri Serlachiukselta saadun tiedon mukaan on hallintoneuvos Grönvall saanut ehdotuksensa valmiiksi ja jättänyt sen oikeusministeriöön, joka parhaillaan valmistelee asiasta esitystä eduskunnalle. Asia tulee lähipäivinä ministerivaliokunnan käsiteltäväksi, jonka jälkeen se joutuu esittelyasteelle.

OSTAKAA I.K.L:n ARPOJA.

Sivistynyt keskiluokka

—MAAN HENKINEN SUOLA

ON PELASTETTAVA TULEVAISUUDELLE

Meilläkin on jo silloin tällöin puhuttu keskiluokan proletarisoitumisen vaarasta. Oikeastaan olisi ollut syytä puhua keskiluokan proletarisoitumisesta, sillä nähdäksemme se on ollut jo useita vuosia käynnissä kovaa vauhtia. Luokkataistelupohjalle rakennettu yhteiskunta ei ole kyennyt järjestämään tuotantosuhdanteita normaaleiksi, ja juuri tämä seikka on yhtenä painavimpana syynä talouspulaan ja sen aiheuttamaan työttömyyteen — puhuttakoonpa talouskriisin kansainvälisen luonteen määräävyydestä miten korean-alistuvasti tahansa. Mutta työttömyydestä kyseenollen, kun on huomattu sen jättiläismäinen vaikutus n. k. työväenluokassa ja senjälkeen tapah-

Mutta tätä suurta tehtäväänsä keskiluokka ei nykyoloissa enää voi täysin täyttää. Sen työ on vaikeutunut, kun siltä ei enää ole ulkonaisia mahdollisuuksia tuneet arvoromahdukset maataloudessa, on vielä jätetty verrattain vähälle huomiolle työttömyyskysymys keskiluokan suhteen. Luokkataistelun melskeessä tämä kansalaisaines, joka on ollut n.s. etupiirien puristuksessa ja aina esiintynyt talousasioissa vaatimattomana, on jäänyt asemaan, johon sen kaikkien muiden mielestä ikäänkuin luonnon mukaan on kuuluttava: maan hiljaisiin. Ja kuitenkin: juuri

sivistynyt keskiluokka on se henkinen suola, joka maustaa kansakunnan.

Kun nyt juuri sen keskuudessa työttömyys alkaa olla vaikuttanut mitä vaarallisimmin jälkiseurauksia, syystä, että se ammattimielessä on näihin asti ollut täysin "järjestäytymätön" ja siis puolustuskyvytön, on jo aika päästää ilmoille hätähuuto sen puolesta. Sillä ilman sivistynyttä, kehityskykyistä keskiluokkaa ei yhteiskuntaelämän verenkierto ole normaali. Juuri keskiluokka on se voimatekijä, joka välittää terveen talonpoikais- ja työläisaineksen elonvoiman ja perinnäisen kansallisen lahjakkuuden sivistyneistön pariin ja huipuille asti siten estäen kulttuuriaineksen degenereerautumista, ja toisaalta tässä välitystehtävässään se myöskin toimii sivistyksellisten arvojen siirtäjänä ylhäältä takaisin rahvaaseen. Keskiluokka on, yhteiskunnan sivistyselämän vaatimusten kannalta ajatellen, se sitova voima, joka pitää koossa kansallisen hengen.
sia sen suorittamiseen.

Keskiluokan elämä ei ole koskaan ollut asetettu korkeisiin taloudellisiin tähtäimiin,

sillä sen luonne, ollen ennen muuta sivistyksellistä laatua, on varsin vähään tyytyväinen. Mutta tällä tyytyväisyydelläkin on rajansa. Se puristus, missä keskiluokka nykyisen talouspulan kourissa on joutunut olemaan, on vain tuonut esiin sen väärän kehityssuunnan, jossa jo aikoja on kuljettu.

Epäilemättä eräs suurimpia epäkohtia meillä on ollut kilpajuoksu n.k. yleissivistyksen perään, kun samalla on laiminlyöty nuorison elämään valmistaminen ammatillisia perusteita silmälläpitäen. Koko meidän koululaitoksemme kaipaa perinpohjaista muutosta. Mutta tätäkään asiaa ei silti pitäisi ottaa niin ylimalkaiselta kannalta kuin se on viime vuosina otettu julkisessa keskusteluissa lehtien palstoilla. On tuntunut siltä kuin tämän uudistuksen ajajat olisivat pohjiltaan varsin kylmiä koko sivistykselliselle elämälle. Niin ei saa olla. Mutta on ohjattava kehitys siihen suuntaan, että n.k. opillisesta sivistyksestä saisivat osansa juuri ne yksilöt, joiden luontainen lahjakkuus siihen vetää. Sama on oleva pyrkimys, kun kysymys on ammatillisestakin opiskelusta. Olisi saatava aikaan pakollista karsintaa, jossa minkäänlainen rahanmahtikaan ei saisi osaa näytellä. Sillä mitä hyötyä on kansakunnan kokonaisedun kannalta siitä, että meillä on n.k. sivistyneistöä, jolla ei ole asemaansa ja tehtäviinsä luontaisia edellytyksiä, kun taas toisaalta useinkin juuri ne yksilöt, jotka sitä omaisivat, eivät pääse päämäärään ulkonaisten edellytysten puuttuessa, tai jos pääsevätkin jollekin asteelle, joutuvat taistelemaan leipäpalastaan kynsin hampain,

muodostamaan henkisen proletariaatin, jolle ei löydy sijaa yhteiskunnassa.

Miten sitkeää onkaan esim. n.k. vapaan henkisen työn tekijäin asema nykyisessä materialistisessa yhteiskunnassa, sen tietävät vain ne, jotka joko itse ovat sen kokeneet tai läheltä päässeet näkemään. Meidän kirjailijoittemme, taiteilijoittemme y.m. heihin verrattavain tila ei todellakaan ole puoleensa houkutteleva, ja kuitenkin me jokainen myönnämme, että heidän pirinsä on yhteiskuntaelämässä mitä välttämättömin.

Viime vuosina on meillä yhä laajentunut henkinen proletariaatti korkeampaa opiskelua harjoittaneiden keskuudessa tällä alalla vallitsevan työttömyyden johdosta. Se on alue, jossa kansallista pääomaa on jouduttu tavallaan suuresti hukkaan heittämään. Kansakunta kasvattaa itselleen kykenevääkin virkamies-, opettaja- y.m.s. ainesta, jolle se kuitenkaan ei pysty järjestämään jokapäiväistä toimeentuloa edes alkeellisessa muodossa. Tässä ilmenee

huutava yhteiskunnallinen vääryys, joka ei koske vain yksilöitä itseään,

vaan yhtä paljon koko yhteiskuntaa itseään, ja joka talouselämän lakien mukaan ei missään nimessä ole puolustettavissa.

Kun henkinen keskiluokka joutuu työttömyyshirviön käsiin, on seuraus sitäkin ankarampi, sillä proletarisoituminen ei kohdistu silloin yksinomaan taloudellisiin edellytyksiin, vaan iskee kipeimpänä tämän luokan sieluun. Syntyy henkistä tylstymistä, epätoivoa, apaattisuutta, moraalin tason alenemista j.n.e. — seurauksia, joiden korjaaminen taloudellisesti nousuun pyrkivän konjunktuurinkin tultua ei ole kädenkäänteessä suoritettu, vaan joiden ilmaantuminen yhteiskuntaruumiiseen merkitsee pitkällistä hivuttavaa tautia.

Kysymys on sekä nousevan nuorison että yhteiskunnan koko tulevaisuuden kannalta mitä vakavin.

Voidaanko se millään tavalla ratkaista? Ei ainakaan nykyisen järjestelmän puitteissa.

Yhteiskunta on laho ja veretön. Se ei siihen pysty. Siihen voi käydä käsiksi vain uusille periaatteille iskettu, elämäntäyteinen, rohkeutta ja elämänuskoa antava yhteiskuntajärjestelmä — sellainen, joka nyt jo meidän mielissämme kangastaa. On kyllä olemassa vaara, että tänä aikana, kun lasketaan uuden kansallisen yhteiskunnan perusteita, ollaan pakoitettuja kiinnittämään niin voimakas huomio juuri tämän hetken kipeimpiin epäkohtiin, että sivistykselliset kysymykset helposti jäävät taka-alalle. Niinpä myöskin on toisaalta ymmärrettävissä se pelko, jota varsinkin n.k. kulttuuriliberalistien taholta esiintuodaan, että uudet, esim. fascistiset ja kansallissosialistiset aaterakennelmat, kahlitsevat liiaksi kulttuuripyrkimyksiä. Luulo on kuitenkin väärä. Asia on ajateltava loppuun, jotta voitaisiin nähdä, missä määrin erinäiset pakkopaidat ylimenokautena ovat välttämättömiä. On havaittava, että vasta uuden yhteiskunnan helmassa uinuvat mahdollisuudet, joilla myöskin henkisen työn tekijäin kysymykset yhteiskuntakokonaisuuden kannalta ovat ratkaisuun vietävissä. Tämä on asia, johon saanemme palata lähemmin etempänä. Kuitenkin olisi jo nyt meillä Suomessakin, kun kansanliike uutta luovana ryntää eteenpäin, tarkoin huomioitava tämä asia, ettei vaan missään tapauksessa tulisi heitetyksi lasta pesuveden mukana.

Tämä lapsi, kulttuuri, on pelastettava kansakunnan arvokkaimpien perintöjen joukkoon.

SPECTATOR.

VASTALAUSE

IKL:n kannattajat Kainuussa

Kainuun eri puolilta lähes tuhatlukuisena joukkona kokoontuneina arkisista askareistamme Kajaaniin IKL:n isänmaallisten tunnusten ympärille, panemme mitä jyrkimmän vastalauseemme:

1) sitä Kainuussa alkuunpäässyttä sortovuosien tapaista santarmimaista ilmiantojärjestelmää vastaan, jota maakunnassamme eräs tunnettu pieni ryhmäkunta, alkeellisimpiakaan moraalikäsitteitä omaamatta eri tavoin yhäti uudestaan harjoittaa, ja josta jälleen vain muutamia päiviä sitten olemme saaneet lukea räikeän esimerkin Kajaanin seminaaria vastaan halpamieliseen muotoon kyhätyssä ilmiantoartikkelissa täkäläisen "Kainuun Sanomat"-nimisen sanomalehden palstoilta.

2) Tietäessämme, etteivät nuo jesuiittamaisia menettelytapoja omaavat väärät ilmiantajat vapaaehtoisina astu esiin, vaadimme, että heidät asianomaiselta taholta ilmaistaan, jotta viimeinkin Kainuun isänmaallinen väestöaines voi vakuuttautua siitä, että tämä Kainuun kansalle häpeäksi koitunut menettely ei tule vastaisuudessa ikinä uudistumaan. Isänmaanrakkautta ei saa halpamaisin ilmiannoin vetää lokaan.

Lakeuden Sana

Lakeuden Sanan toimitusvaliokuntaan on uutena jäsenenä liittynyt kirkkoherra Vihtori Varpio Raumalta. Khra Varpio on jo aikaisemminkin säännöllisesti toiminut lehtemme avustajana.

Lehtemme toimitus ja konttori on nyt siirretty Koulukadun 3:een, Seinäjoen Kirjapainon yhteyteen, samalla kun IKL:n Etelä-Pohjanmaan piirin toimisto, jonka yhteydessä konttorimme ennen sijaitsi, on muuttanut Ilmajoelle, maatalousneuvoja Kalervo Nikkolan, Ilmajoelta, tultua piirin sihteeriksi. Myöskin muut piirin virkailijat ovat nyt Ilmajoelta.

Merkki Laukaasta

Kunnallisvaaleja varten on Laukaassa vain kaksi vaaliliittoa. Lipusta nähdään, että toinen on "Veronmaksajain vaaliliitto", toinen "Sosialidemokraattinen työväki ja pienviljelijät". Kunnassa esiintyy siis porvarillinen rintama ilman mitään puoluenimityksiä. Tapaus on sangen huomattava ja esimerkillinen muuallakin seurattavaksi, ja osoittaa suunnan, jota kohti kuljetaan. Mainittakoon, että valtiollisissa vaaleissa oli jo Etelä-Hämeessä porvarillisten vaaliliitto, jossa millään sanalla ei mainittu eri puolueita. Siellä päin onkin IKL:n kannattajajoukko maan suurimpia.

JÄRJESTÖYKSIKKÖJEN

luominen IKL:n osastoissa asiantuntijan kuvaamana

IKL:n kurssitoiminnassa tunnettu luutnantti Jahnukainen Viipurista on kertonut järjestötyön alkumuodosteluista m.m. seuraavaa, paikallisiin kokemuksiin perustuvaa:

— Opetukseni kohteena kursseilla on ollut järjestömme organisatio paikallisosaston puitteissa, johon aluksi jouduin lähemmin tutustumaan oman, Viipurin seudun paikallisosaston paikallisjohtajana. K.o. paikallisosasto käsittää Viipurin maalaiskunnan ja osan Kuolemajärven pitäjää, erittäin väkirikkaat seudut. Niinkuin muuallakin, oli meillä sielläkin aluksi vain pieni, mitään tekemätön paikallisyhdistys. Toiminta oli velttoa, hapuilevaa ja kaikinpuolin tehotonta, kuten yhdistystoiminta ylimalkaan. Osottautui piankin, ettei moisella toiminnalla yhdistyksen muodossa ollut minkäänlaista merkitystä poliittisessa taistelussa, varsinkin kun nykyään poliittinen kamppailu on kiihtynyt sellaiseksi, että siinä vastustajamme käyttävät kaikkia niitä aseita, mitä painettu ja puhuttu sana tarjoaa. Erikoisesti IKL on saanut heti perustamisestaan alkaen vastaansa mitä häpeällisimmän ja mitä huonoimpiin poliittisiin vaistoihin vetoavan parjaustulvan siitä huolimatta, että vastustajamme eivät saata osoittaakaan yhtään ainoata laitonta tekoa, minkä voisi vyöryttää IKL:n niskoille. Niin voimakas on nimittäin jo nyt IKL:n järjestökuri, että tuhkatiheät provokatooriset yrityksetkään eivät ole saaneet IKL:n miehiä toimimaan vastoin johtonsa määräyksiä. Mikään ei olisi vastustajillemme niin mieluisaa kuin juuri kurittomuus keskuudessamme, mutta siihen emme tule antamaan emmekä saa antaa aihetta. Jos tahdomme voitokkaasti taistella kaikkia liikaisia voimia vastaan, on järjestömme luotava sellaiseksi, että sen jokainen jäsen pysyy rauhallisena pahimmissakin taisteluvaiheissa ja -tilanteissa. Harkitsemattomat teot ovat niitä, jotka pahinten haittaavat toimintaamme. Tästä provokaattorit ovat täysin tietoisia ja siksi he kaikin keinoin yrittävät hairahduttaa joukkojamme kurittomuuksiin, mutta me luommekin järjestömme avulla joukkomme sellaiseksi, että se seuraa vain vastuuntuntoisten ja harkitsevien johtajien määräyksiä eikä takerru ovelimpienkaan provokaattorien ansoihin.

— Pyrkiessäni luomaan oman paikallisosastoni taistelukelpoiseksi, jouduin kiinnittämään huomiotani lähinnä siihen, että paikalliset toimihenkilöt oli ensiksi koulutettava tehtäviinsä. Niinikään, saadakseni toimintamme mahdollisimman tehokkaaksi ja vireäksi, suunnittelin kullekin ryhmälle oman työalansa ja jaoin jäsenet näihin ryhmiin heidän henkilökohtaisten ominaisuuksiensa ja kykyjensä perusteella. Näin muodostuivat siis järjestömme yksiköt paikallisosastossamme.

— Jokaisen johtajan erikseen kouluttamista en ajan pitkään kuitenkaan voinut ajatella. Sen vuoksi ehdotinkin Viipurin piirin piirijohtajalle edellämainittujen iltakurssien järjestämistä, varsinkin kun Antrean kursseille oli lupa lähettää vain 4 miestä. Näin saatiinkin koko joukko kykeneviä johtajia paikallisosastoja varten. Opetuksen vaikutus on voitu jo nyt todeta käytännössä suotuisana, jopa paikoitellen erittäin tyydyttävänä.

IKL ja kunnallisvaalit

IKL:n johto on määrännyt, että IKL:n jäsenet ottavat osaa kunnallisvaaleihin, ja tällöin on selvää, että vaaleihin käydään, mikäli voittamattomia esteitä ei ole. Samoin sekin, että työskennellään yhteisen isänmaallisen rintaman hyväksi.

Vaaleihin osanotto IKL:n kannalta katsoen on varsin helppoa silloin, kun on omia listoja tai valtuutettuja omia ehdokkaita. Monissa tapauksissa on kuitenkin siten, ettei kumpaakaan ole. Tämä johtuu siitäkin, ettei jollain paikkakunnalla ole IKL:n periaatteet saaneet vielä siinä määrin vaikuttaa, jotta ryhmittyminen omien miesten ympärille voisi tapahtua. Puolueet ovat tietysti omansa panneet ehdolle. Silloin tulee kysymykseen, miten niistä omansa valitsee. Nyt on selvää, että paikkakunnan puoluejohtajat tai puolueitten palveluksessa olevat on varsin hyvin asetettu etualalle. Ja tällaiset miehet eivät kelpaa meille, vaikka nyt ennen vaaleja he vakuuttaisivat olevansa vaikka kuinka puolueettomia ja meitä lähellä. Puoluejohtajan mielenmuutos on siinä määrin harvinainen tapaus, ettei sille voi rakentaa mitään, ei ainakaan IKL, joka näitä vastaan taistelee. Puoluejohtajia ei IKL valitse.

Mutta on sentään **meikäläishenkisiä, kyvykkäitä** henkilöitä, joilla ei **ensikädessä** ole valtuustoissa valvottavana puolue- tai omia etuja, ja jotka tuntevat mahdollisimman monen elämänalan sekä omaavat myös niissä kokemusta. Olisi tarkoin pidettävä silmällä sitä, että ne, joita IKL äänestää, ovat suhtautuneet ja suhtautuvat oikein työväkeen ja heidän tarpeisiinsa. Varsinaiset työnantajat tässä suhteessa vain harvoin tulevat kysymykseen.

On muistettava, että tulevan kolmen vuoden aikana IKL:n kysymyksiä ja erikoisesti työväenkysymykset astuvat myös valtuustoihin. Puoluemiehiin ja johtajiin ei näissä suhteissa ole uskomista, ei myöskään niihin, joista voidaan sanoa "pukin olevan kaalimaan vahtina".

Academicus.

Raumakin muuttuu

Vajaa vuosi on kulunut siitä, kun Raumalla oli ensimäinen kansanliikkeen tilaisuus. Siihen asti aivan yleisesti katsottiin kansanliikkeen miestä "Surun Sanomien" näkövinkkelissä linnakanditaatiksi tai hassuksi (ei ole lääketieteellinen termi). Harvat uskalsivat näyttää väriä. Sikäläinen kokoomuspatkulilainen sanomalehti heti kansanliikkeen ensimäisen esiintymisen jälkeen röyhkeästi valehteli selostaessaan kansanliikkeen juhlaa, yrittäen "korkeimpien neuvoston viittauksesta" siten alkuunsa tappaa pyhien puolueitten nikistäjät. Mutta miehetpä eivät antaneet peräänsä. Ensin pantiin lehti toimittajineen voimalla seinää vasten ja pidettiin uusia juhlia että tuntui. Vasta vuosi on kulunut, ja nyt on IKL:n yhdistys ja yhäti vahvistuva osasto. Ja hätä on suuri ja poru kamala patkulien leirissä. Ent. maaherra ja hyvä voimistelija Sarlinin Pruunokin ahdisti Raumalle "esitelmöimään". Joten hätä on suuri ja itkua piisaa. — Ja sitten täällä jyllää VTL, maan toiseksi suurin ja toiminnaltaan parhaimpia yhdistyksiä. Sekin vasta puoli vuotta vanha ja kiinteässä yhteistoiminnassa IKL:n kanssa. Joten herrat patkulit: Itkekää taas.

IKL ei asettanut kunnallisvaaleihin ainoatakaan omaa ehdokasta, vaikka se muutoin hyödyttää porvarien yhteistä vaaliliittoa. Se ettei IKL asettanut omia ehdokkaitaan, on puolueille murheen kryyni. Ei saatu IKL:ää siihen kurimukseen kuin tarkoitus oli. Nyt yhteiselle kansalle koetetaan uskotella, että IKL:llä on joku oma lista. Koetettiin saada oikaisu näihin huhuihin paikalliseen lehteenkin, mutta ei painettu. Mutta painaapa Lakeuden Sana, joten tässä se nyt on.

Ja tätä Lakeuden Sanaa luvataan tilata kovasti. Sanovat sillä olevan sanan suoran, mutkattoman ja koruttoman. Pääasiamiehenä on asioitsija Ilmari Vainio koko seutukuntaa varten, ja tekee myös täyden työn.

Kyll Raum ai Raum o, sanotaan. Nainkuin onkin. Mutta potkii jo puoluemiehet pellolle ja rupeaa muuttumaan sinimustaksi. Kuten pitääkin.

Iiro.

— **Kaleva, Seinäjoki.** Kun "Toveruus" hiljattain esitettiin Helsingissä, sai elokuva sanomalehdistön jakamattoman tunnustuksen. Paitsi kaivosmiesten elämää maan pinnalla ja syvällä kiilikaivoksissa, nähdään elokuvassa järkyttävä kaivosonnettomuus. Todella jännittävä ja katsomisen arvoinen elokuva.

Kehitys korporatiiviseen järjestelmään

Erään esitelmätilaisuuden jälkeen, jossa olin selvitellyt uutta kansallista katsomusta, IKL:n tulevaisuudentähtäimiä, ja jossa kuulijoina oli joukko ruumiillisen työn tekijöitä, tuli puheilleni muuan työläisluokkaan kuuluva nuori mies kysyen: Mikä on työläisen asema uudessa yhteiskunnassa? Onko yhteiskunta suunniteltu korporatiiviseksi vai jääkö se entiselle pohjalle vain eräin ajankohtaisin muutoksin?

Tällainen kysymys oli mielenkiintoinen kahdestakin syystä. Ensiksikin: Kuinka pitkälle IKL:n keskuudessa on jo menty uuden, täysin kansallisen yhteiskuntarakennuksen piirustuksissa — ovatko johtohenkilömme ajatelleet yksityiskohtia — j.n.e.? Toiseksi: Näkee, että juuri osa työläisnuorisoa on yhteiskunnallisen ajattelun läpitunkemaa ja meidän täytyy olla valmiit selvittämään suoralta kädeltä myöskin kauastähtääviä kysymyksiämme.

Vastasin kysyjälle: En ole täysin varma siitä, mihin muotoihin IKL:n johtopiireissä tällä hetkellä vielä on tulevaisuusvaltiota viitoitettu, mutta omakohtainen mielipiteem on, että jonkunlaiseen korporatiiviseen systeemiin käy pyrkimys meilläkin. Siihen tullaan pakosta. Ne, jotka luulevat kapitalismin nykyisessä muodossaan ratkaisevan yhteiskunnan suuria peruskysymyksiä, erehtyvät, sillä nykykapitalismi on elänyt aikansa, aivan samoin kuin merkantilismi aikoinaan väistyi kapitalismin tieltä aikansa elettyään.

Tässä onkin ajatuksen lähtökohta. Yhteiskuntavirtaukset ovat jo aikoja sitten osoittaneet, ettei kapitalismi — nimenomaan kansainvälisenä, suurfinansseja palvelevana itsetarkoituksenaan — voi ajanpitkään välttää kuolemantuomiotaan. Sen tilalle on valmisteltu toista kansainvälistä järjestelmää, sosialistista. Sosialististen joukkoliikkeitten tehtävänähän on ainoastaan määrättyjen johtajapiirien valmentaminen vastaanottamaan "itsestään romahtavaa kapitalistista yhteiskuntarakennusta" silloin, kun aika on tullut. Se "aika" näet Marxin kaavailujen mukaan on silloin, kun kapitalismi on "kypsä". Jos nyt voitaisiin näyttää toteen, että juuri hra Marxin kehittämät opinkappaleet kapitalismin kaikinpuolisesta "romahtamisesta" olisivat osoittautuneet päteviksi, niin näin pitkälle olisi jopa helppo omaksua marxilaiset tulevaisuudenteoriat. Mutta kehitys on vienyt toiseen suuntaan. Nämä opinkappaleet eivät ole käyneet toteen missään muodossa. Mutta olettakaamme, että ne kävisivätkin, niin se vielä ei suinkaan merkitse sitä, että uusi sosialistinen yhteiskunta olisi parempi kuin kapitalistinen. Siinä vain vaihtuisivat johtajat, erinäisiä vain päältä katsoen syvällisiä mullistuksia omistusoloissa tapahtuisi hetkiseksi, ajanoloon siirryttäisiin valtiokapitalismiin, jossa taas valta keskittyisi harvojen herrassosialistien hyväksi suurten kansanjoukkojen saadessa jäädä näppiään nuolemaan. Juuri näin on käynyt sosialistisessa mallimaassa Venäjällä. Sosialistinen yhteiskunta ei siis merkitsisi mitään parannusta itse yhteiskuntaruumiiseen sinänsä. Siinä olisivat kaikki heikon kapitalismin viat, mutta ei kuitenkaan mitään sen kieltämättömiä etuja. Mentäisiin siten vielä kauemmas kuin ojasta allikkoon.

Todelliset uuden yhteiskunnan rakentajat myöntävät kapitalismin voimattomuuden ajanoloon ratkaista yhteiskunnan peruskysymyksiä. Siksi, että kapitalismi suurelta osalta itsetarkoituksenaan ei ole yhteiskunnan palvelija. Yhteiskunta on rakennettava niin, että pääoma, samalla kun se yksityisen käyttäjänsä käsissä kiihoittaa ponnistuksiin ja luo ympärilleen voimakasta elämää, kuitenkin loppukädessä lankeaa koko yhteiskunnan hyväksi, sen tulevan kasvun edistämiseksi ja siten kohottaa koko kansakunnan elintason pohjaa. Tämä näkökanta merkitsee kokonaan uusia yhteiskuntaperusteita. Kun puhutaan korporatiivisesta yhteiskuntajärjestelmästä, ei sillä siis tarkoiteta ainoastaan muutosta kansanedustuslaitokseen nähden — s. o. puoluetaistelusalista ammattiedustuslaitokseen — vaan ennenkaikkea koko perusrakenteen suuntaamisesta uudelle, taloudellisesti kestävälle ja yhteiskunnan tulevaisuutta rakentavalle kokonaisuuspohjalle. Siinä on korporatiivisen järjestelmän suuri sisältö. Sen on juuri äskettäin myöntänyt m.m. Mussolini, jolla tässä suhteessa kai on huomioonotettava kokemus. Uusi Saksa näkyy kulkevan samansuuntaisia latuja, vaikka kokemuksesta siellä, sen vielä ollessa alussaan, ei voinekaan tällä hetkellä ottaa huomioon muuta kuin yhä selventyvän pyrkimyksen. Uuden suunnan käytännöllisiä edeltämispyrkimyksiä näkyy olevan — mikä havaitaan tällä hetkellä monesta muustakin valtakunnasta — m.m. tahto keskittää hallitusvalta lujiin määrätietoisiin käsiin, koska ilman sitä pyrkimys uuteen järjestelmään ei voi saavuttaa päämääriään edes voimakkaana suuntauksena.

Että meillä Suomessa ollaan samalla tiellä, se täytyy avoimesti myöntää. Puhe parlamentaarisen elämämme heikkouksista, hallitusvallan turmiollisesta kokeiluhengestä ja voimattomuudesta j.n.e. ei pohjaltaan ole mitään muuta kuin edeltämisilmiö, jota seuraa yhä selventyvä toiminta uuden yhteiskuntarakennuksen kivijalan muuraamiseksi. Kansallisen valtakunnan luomista täytyy ensin edeltää myöskin henkinen "uudestisyntyminen" valtiollisessa mielessä, pohjan luominen laajaksi, että uusi syntyvä järjestelmä voi tulla vastaanotetuksi myöskin kypsin mielin.

Tässä on myös meillä Suomessa tämänhetken suuri työmaa, työmaa, jolla isänmaallinen kansanliike laskee perustusta. Sen takia juuri tämän kysymyksen selvittäminen entistä yksityiskohtaisemmin on asia, johon jokaisen kansanliikkeen rivimiehen on kiinnitettävä avoin, ennakkoluuloista vapaa katseensa. Taistelujärjestömme on siis tietoisten yksilöiden muodostama summa, joka jatkuvasti lisää itseään vapauttamalla kansalaisia puoluekarsinoista, karsinoista, jotka on aidattu juuri sitä varten, että entinen kuoleva muoto tai turhissa valtautopioissa liikkuvat hämäämissuunnitelmat mahdollisimman kauan saisivat nauttia vallan pökittämästä etuilustaan. Mutta raja-aitojen särkyminen meilläkin on jo päivän tosiasia, jonka jatkumista mikään ei pysty enää estämään.

Rakennuskivi.

Jatkoromaani

Tässä numerossa päättyy lehdessämme julkaistu jatkoromaani, nuoren karjalaisen kirjailijan Pauli Pähkinälinnan teos Karoliinit. Lukijamme ovat, mikäli meille monelta taholta on ilmoitettu, mielenkiinnolla seuranneet, mitenkä uljaan kaarlelaispäällikön Pietari Langströmin ja hänen urheiden miestensä retket lopulta päättyvät. Historialliseen totuuspohjaan kertomuksensa punoen on kirjailija ratkaissut juonen varsin luontevalla tavalla. Vaikka tekijä vielä ei julkisuudessa olekaan tunnettu, osoittaa hänen tämä esikoisteoksensa, että hänellä on joustava mielikuvitus ja voimakastuntuinen runollinen näkemys, joka varsinkin luonnokuvauksiin ja reippaaseen sotilaselämän kuvaukseen on saanut sattuvaa tyyliä ja uskottavuutta. Samalla kun kiitämme häntä lehdellemme antamasta avusta, toivomme hänen työlleen kirjallisuuden ohdakkeisella polulla parhainta menestystä. Kiitämme myös lukijoitamme, jotka kanssamme ovat seuranneet urheiden kaarlelaisten seikkailurikasta matkaa loppuun saakka. Ehkäpä lähitulevaisuudessa voimme lukijoillemme jälleen tarita samanlaista virkistystä uusien teoksien muodossa.

— **Äse kädessä** Kuopiossa esiintyneet kommunistiveljekset, nimeltä Hämäläinen, jotka ehtivät pahoinpidellä kiinniottajaansa, olivat Savon kertoman mukaan järjestäneet rakennuksen alustaan maan pinnan alle maanalaisen säiliön, jossa oli kommunistista kirjallisuutta. Maassa maan tavalla, maan alla myös.

LIITTYKÄÄ NYT JÄSENEKSI I.K.L:ään.

Maakunnan keskus on **Seinäjoki**

jossa liike-elämän valtimo lyö voimakkaasti

Painavatko Teitä huolet? Ne painavat meitäkin, mutta me kannamme ne ja koetamme silti palvella ostajiamme mahdollisimman hyvin

Uusi Ruokatavarakauppa
Lempi Viitanen.

Seinäjoen Kehruu- ja Kutomatehdas Oy.

Osuuskunta Itikka r. l.

Koiviston Autoliike

Seinäjoen Rautakauppa

Rautatieläisten Kauppa Oy.

Seinäjoen Kangasliike

B. Keturin Kultasepänliike

Mallaskosken Tehtaat

Seinäjoen Uusi Kemikalio

Seinäjoen Kirjakauppa

Seinäjoen Uusi kenkäkauppa
MYYMÄLÄT Seinäjoella ja Lapualla.

Enqvist & Kuusalo
Vaatetusliike.

Seinäjoen Kumikorjaamo
Jerikontie 11.

Virvoitusjuomatehdas
A. Heinonen.

Voitte luottaa liikkeittemme tarjoavan kunnolliset tavarat, halvat hinnat ja hyvän kohtelun

MOSKOVA—TOKIO

Molotov:
"ME OLEMME VAHVISTANEET PUNAISTA ARMEIJAAMME, SILLÄ SODANVAARA ON VENÄJÄLLÄ ERITTÄIN AJANKOHTAINEN."

Japani:
"ME EMME VÄLITÄ PALJOAKAAN SIITÄ, MITÄ MOLOTOV ON SANONUT."

Lokakuun vallankumouksen 16-vuotismuiston johdosta pidetyssä Moskovan neuvoston juhlaistunnossa piti Molotov puheen, jossa hän kosketteli maan kehitystä viime vuosien aikana ja Neuvostoliiton ulkopolitiikkaa. Hän lausui m.m., että sodanvaara on Venäjälle nykyhetkellä erittäin ajankohtainen. Kaukaisen idän tapahtumiin ja Neuvostoliiton ja Japanin välisiin suhteisiin on kiinnitettävä mitä suurinta huomiota. Neuvostoliiton politiikka kaukaisessa idässä on ehdottoman rauhallista, mikä ilmenee ei ainoastaan siitä, että Neuvostoliitto on ehdottanut Japanille hyökkäämättömyyssopimuksen solmimista, vaan myös ehdotuksessa, joka tarkoittaa Itä-Kiinan radan myyntiä, nykyisin ei ole syytä muuttaa tätä politiikkaa. Kuitenkin osoittavat Mandshurian tapahtumat, että meidän kanssa tehtyjä sopimuksia rikotaan. Me käsitämme, että me olemme velvolliset viimeiseen saakka pitämään huolta Neuvostoliiton todellisista rajoista ja suojelemaan niitä. Kun luemme muutamien arvossapidettyjen japanilaisten valtiomiesten naurettavista suunnitelmista, jotka tarkoittavat Siperian ja rannikkoseutujen valloittamista, kun näitä suunnitelmia esitetään yhä julkisemmin ja yhä häikäilemättömämmin, olemme me pakoitetut kiinnittämään huomiotamme niihin. Mandshurian hallitus on vakavana tekijänä näissä kysymyksissä. Me olemme vahvistaneet punaista armeijaamme ja me olemme vakuutettuja siitä, että mahdolliset hyökkääjät oikealla hetkellä tulevat havaitsemaan mitä on olla tekemisissä punaisen armeijan kanssa, jota ei voida voittaa.

*

Japanin ulkoministeriön edustaja on Molotovin Venäjän vallankumouksen 16-vuotispäivänä pitämän japanilaisvastaisen puheen johdosta lausunut m.m.:

"Me emme välitä paljoakaan siitä, mitä hän on sanonut, emmekä me voi estää hänen ajatusjuoksuaan". Kysyttäessä, oliko Molotovin puheen tarkoituksena mahdollisesti vaikuttaa Amerikkaan, vastasi ulkoministeriön edustaja, että Amerikka on liian viisas kiinnittääkseen huomiota Neuvostoliiton pääministerin puheisiin, jotka aikaisemmin on kohdistettu ensin Ranskaa, sitten Englantia ja Vatikania ja nyt Japania vastaan. Ulkoministeriön edustaja lausui lopuksi, ettei hän hän voi ymmärtää Molotovin puheen todellista vaikutinta.

Sotaministeriön edustaja piti Molotovin japanilaisvastaista puhetta maan sisäisiin oloihin kohdistettuna, maan, joka kärsii huutavaa puutetta häikäilemättömän 5-vuotissuunnitelman toteuttamisen johdosta ja joka ei ota huomioon maan eri osissa vallitsevaa suurta nälänhätää. Sotaministeriön edustaja mainitsi lisäksi eri puolilta Venäjää saapuneen tietoja, että kansa on noussut kapinaan, mutta kaikesta huolimatta Molotov puheessaan vaatii toimintaa Japania vastaan saadakseen kansan huomion kääntymään omista hirveistä oloistaan muualle. Joka tapauksessa on otettava huomioon, että Neuvostoliitto on keskittänyt joukkojaan pitkin Mandshurian rajaa, samalla kun se yrittää kaikin tavoin vähentää Japanin kansainvälistä luottamusta. Lopuksi sotaministeriön edustaja vielä mainitsi, että Neuvostoliitto on jo alunperin uhannut toimia kansainvälisen luottamuksen hävittämiseksi.

Vakka-Suomi valvoo

Vanha Vakka-Suomi, osa lounaispuolen kulttuurikehtoa, muodostaa oman ominaisen kokonaisuutensa. Niillä nurkilla on ovat pitäjät pienet, kirkot melkein toisissaan kiinni, eikä asukaslukukaan siten kipua kovin korkeisiin, siinä muutamissa tuhansissa makaa. Mutta niinpä sitten kanssakäyminen onkin virkeätä. Vakka-Suomi on kuin suuren perheen tyyssija.

IKL:n toiminta ei siellä tietenkään vielä voi suuria kerskua jäsenluvuillaan. Kun esim. Pohjanmaalla po:t kilpailevat sataluvuista, käy kilpa täällä kymmenistä. Mutta erään tärkeän havainnon teki tämän kirjoittaja, joka vuosikausiin ei ole käynyt siellä, nyt IKL:n toiminnasta. Se on paljon järjestetympää kuin esim. Etelä-Pohjanmaalla. Uskokaa jos tahdotte. Otetaanpa pienoinen Uusikaupunki. Oma kerhohuoneisto, kaksi huonetta. Astut sisään kuin kirkkoon. Somistus ja juhlatuntu ihan IKL:n kaavojen mukaan, seinillä kartat ja tilastot, kaikki keskitettyä, aistikasta. Pohjanmaalla emme vielä missään ole nähneet sellaista. Sehän on kuin keskustoimisto pienoiskoossa. Niin pitääkin. Sehän kuuluu ohjelmaan. Mutta lounais-Suomessa onkin kurssinkäyneitä paljon, joka pitäjästä muutama mies. Uudenkaupungin V. Turtiainen ei näy Antreassa päästäneen opetusta toisesta korvasta ulos. Huoneiston kalusto on hankittu yksinkertaisesti: jokainen on esim. lunastanut oman tuolinsa. Onpa oma pianokin. Kelpaa siinä ohjelmoida. Ja kerhoilta pidetäänkin joka maanantai sekä omin että vierain puhujin. On vielä pieni keittiökin miniatyyrihelloineen, ja kahvinjuonti maanantaisin tuottaa aina täsmällisen pohjarahan. Jäsenluku ei vielä ole pilviähipova, mutta aines on hyvää, ja luku lisääntyy yhä. On jo isompia juhliakin järjestetty muutamia.

Osasto on heti alusta ottanut päämääräkseen täyttää suhteellisuusprosenttinsa IKL: jäsenluvussa. Mutta se ei huolebdi vain itsestään. Naapuripitäjiin se on tehnyt hyökkäysmatkoja, ja nyt niissä toimii osastot myöskin samaa vauhtia. On Lokalahdella, Uudellakirkolla j.n.e. Vehmaalla kuuluu jo olevan hyvässä kurssissa. Ja vastahakoisessa Laitilassa huhkivat nuoret miehet olan takaa. Kaksi miestä sieltä oli Vanajan kursseilla ja yksi puhujakursseilla. Niin sitä pitää. Ihmekös sitten, että sikäl. maalaisliiton kansanedustajan poika on parhaita mustapuseroita. Talon "alustalaiset" tuntuvat jo olevan selvillä IKL:n ohjelmapykälistä, sillä poika seuraa asioita tilaamistaan IKL-lehdistä. — Mynämäen po:lla oli viikko sitten suuri juhlatilaisuus, jossa meikäläisenkin oli kunnia saarnata yhdessä Rauman "mustan miehen" khra Varpion kanssa. Ja sen havainnon teimme, että keskitetty ja määrätietoinen on siellä pyrkimys mustapuseroiden parissa, vaikka seutukunta onkin suuresti Urho Toivoton Vilppilän heiniä. — Raumalle mennessä taas jo tullaankin Satakunnan maille, ja sieltä on lehdessämme vasta äskettäin jutusteltu.

Lakeuden Sanaakin on alkanut niille seuduin levitä tukevasti. Jatkakaa asiamiehet vaan päälle, pääseehän tästä lehdestä hyvään alkuun ja saa sopivia ajatuksensirpaleita esim. kerhopuheita varten. Täys höyry päälle, alku on enemmän kuin lupaava. Ja mikäs onkaan menestykselle esteenä, kun piirissä ilmestyy ilmaista mainosta antava Surun Sanomat. Sen valheellisuudet ja vääristelyt ovat omiaan herättämään ainakin ne kansalaiset, jotka vielä luottavat omiinkin aivoihinsa. Osaltaan selventää asioita sekin, että turkulainen kokoomuslehti on nyttemmin ottanut täysin "asiallisen" kylmän kannan meikäläisiin. Yrittäkää vaan patkulit eri muodoissa harata vastaan, kyllä meidän köydenvetojoukkueemme loppukilpailuissa pärjää, se on varma.

Lojaalinen kädenkohotuksemme vakkasuomalaisille mustapaidoille.

Murjaani.

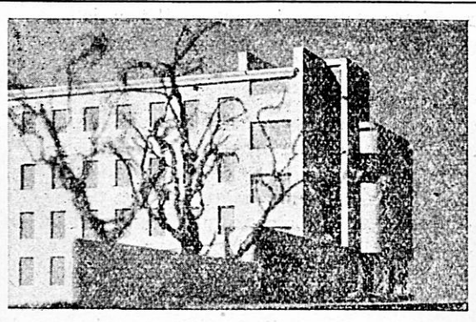

RAKENNUSTOIMISTO
Gunnar Andersson

Rakentaa urakalla ja laskuun

LAATII kustannus- ja ainearvioita maksutta

JYVÄSKYLÄ
Puh. 17 44 ja 17 43

Rva Martin

Oliko Margareta Voigt hänen "esimiehensä".

Niinkuin aikaisemmin on kerrottu, saapui rva Martin Suomeen viime maaliskuun 14 p:nä mukanaan saksalainen hoitajatar poikaansa varten. Passin mukaan oli hoitajattaren nimi Margareta Voigt ja oli hän syntynyt Berlinissä 31. 7. 1901 ja merkitty ammatiltaan lastenhoitajaksi. Saksalaisen passinsa hän oli saanut kesäk. 15 p:nä 1930 ja oli passin numero 219.

Margareta Voigt ei saanut Suomessa oleskelulupaa pitempään kuin syyskuun 1 päivään. Oleskeltuaan kuitenkin maassamme vielä jonkin aikaa sitä kauemmin, hän poistui täältä. Sitä ennen hän oli tehnyt useita ulkomaanmatkoja, joiden tarkoitusta ei tarvinne enää epäillä senjälkeen kuin hänen "emäntänsä" paljastettiin vakoilusta. Oliko "lastenhoitajatar" Voigt todellisuudessa vieläkin suurempi tekijä kuin rva Martin tässä vakoilujutussa, sitäkin sopinee kysyä niiden seikkojen jälkeen, mitä jutussa on tähän mennessä ilmennyt. Johan rva Martinin täällä hankkimassa tuttavapiirissä alusta alkaen herätti huomiota se, että nti Voigt ei suinkaan esiintynyt rva Martinin seurassa niinkuin palkollinen, vaan vaikuttivat he paremminkin hyviltä ystävättäriltä, vaikkakaan nti Voigt ei ottanut esim. osaa rva Martinin järjestämiin kesteihin.

Kuten tunnettua, teki rva Martin viime kesän aikana useita ulkomaanmatkoja, käyden jopa Pietarissa, niinkuin Virosta on ilmoitettu. Mutta myöskin nti Voigt teki muutamia ulkomaanmatkoja. Ainakin kerran hän kävi Berlinissä ja toisen kerran lentäen Tallinnassa, lähtien aamulla ja palaten illalla. Tutkimuksissa lienee jo saatu selville näidenkin matkojen varrelta yhtä ja toista, vaikka niistä ei julkisuuteen olekaan vielä mitään tietoja annettu, enempää kuin siitäkään, mikä osuus vakoilujutussa kokonaisuudessaan on ollut Margareta Voigtin nimeä käyttävällä naisella ja onko hänen oleskelupaikkansa nykyisin selvillä.

— **Pekkala vapaaksi.** Ent. kommunistinen kansanedustaja Eino Pekkala laskettiin pari päivää sitten Turun lääninvankilasta ehdonalaiseen vapauteen ja matkusti hän pikajunassa Helsinkiin. Kuten muistettaneen, ryöstivät lapualaiset Pekkalan ja Rötkön v. 1930 perustuslakivaliokunnan kokouksesta. Heti sen jälkeen nostettiin Pekkalaa ja Rötköä vastaan syyte kommunistisesta toiminnasta ja tuomitsi hovioikeus ensinmainitun samana vuotena 3½ vuodeksi kuritushuoneeseen. Pekkalan muiluttajat istuvat yhäkin vankilassa.

Raakoja vuotia
ja **METSÄELÄINTEN NAHKOJA**
ostaa päivän hinnoilla
Vuota- ja Nahkakomppania Oy
Vaasa, Vaasapuist. 15, puh. 1476.

LYYLI KORKONEN
Seinäjoki.
Vastaanotto 9—12 ja 5—6, lauantaisin 9—12.

Lakeuden Sanalle

Papit ja "puserot"

Tällaisella, kahden palstan leveällä otsikolla oli tuonnottain "Kotimaassa" pitkä kirjoitus, jossa kiittäen puolustettiin kahden maamme Tuomiokapitulin antamaa määräystä siitä, että pappi virkatoimissaan ei saa esiintyä kuin virkapuvussaan. Tämä kielto on kyllä paikallaan, joskaan sen antamiseen juuri nyt ei ole ollut erityistä syytä, sillä kuultu ei ole, että papit nyt tässä suhteessa olisivat antaneet aihetta muistutukseen enemmän kuin ennenkään. Tämän kirjoittajan tietoon ei ainakaan ole tullut, että papit virkatoimissaan eivät olisi käyttäneet pappispukua. Mutta jos niinkin olisi, että joku pappi olisi tämän laiminlyönyt ja esiintynyt jonkinlaisessa muussa siviilipuvussa, niin se ei suinkaan olisi läheskään niin moitittavaa ja pahennusta aikaan saapa kuin se, että pappi astuu saarnatuoliin tahi alttarille sotilaspuvussa, niinkuin sotaväessä palvelevat papit viimeisten kymmenien vuosien aikana ovat tehneet. Tällaista vastaan maamme Tuomiokapitulit eivät ole reagoineet ainoallakaan sanalla, saatikka sitten antaneet määräyksiä kiertokirjeissään, vaikka tuo papin sotilasasuun pukeminen, jos mikään, on papin virkaa toimittavalle kokonaan sopimaton. — Huolimatta siitä, että tuon sotilaspappiemme militarisoimisen on aikaansaanut ainoastaan eräs sotilaspukuja ihannoiva ylipappi joidenkuiden kokemattomien nuorten pappien kannattamana ja ilman että näin tärkeässä asiassa Kirkkohallinnon lausuntoa edes olisi tiedusteltu, niin Tuomiokapitulimme tuollaisesta omavaltaisuudesta eivät ole halkaistuakaan sanaa lausuneet. Mutta nyt kun eräät papit ulkopuolella virkatointansa ovat joskus esiintyneet puseroissa, niin tästäkös nyt on kieltäviä määräyksiä kiiruhdettu antamaan, vaikka tähän ei ole sinnepäinkään niin paljon syytä kuin olisi sotilaspuvuissa virkatoimissakin esiintyviin pappeihin nähden.

— — —

Mitä yleensä pappispukuun tulee niin katolinen kirkko kyllä ymmärtää panna tähän asian puoleen tarpeellisen painon. Senpätähden Paavi Pius XI, tehdessään sovinnon Mussolinin kanssa, pani sopimuksen e n s i m ä i s i k s i ehdoiksi senkin, että katolista sotilaspappia ei saa velvoittaa kantamaan muuta kuin pappispukua, mikä paavin vaatimus olikin aivan oikea senkin vuoksi, että papin asema ylimpiinkin upseereihin nähden on aivan toinen ja vaikuttavampi sekä itsenäisempi pappis- kuin sotilaspuvussa. Täytyy oudoksua, että kirkkohallituksemme ei ole tähän asian puoleen mitään huomiota kiinnittänyt, sitä suuremmalla syyllä, kun jälkeen vapaussodan saksalaismalliin Suomessa toimeenpannulla sotilaspapin militarisoimisella ei ole maassamme minkäänlaista traditiota. —

Pappi.

IKL:n

Jyväskylän piirissä

näyttää järjestötoiminta vilkastumistaan vilkastuvan. Huolimatta siitä, että järjestelytyötä on kohdannut monenlaiset vaikeudet, on piirin alueelle perustettu jo tähän mennessä 14 paikallisosastoa. Keuruulla alotettiin po:n toiminta viime sunnuntaina ja Suolahdelle sekä eräille muille paikkakunnille saataneen paikallisosastot lähitulevaisuudessa. Piirissä pyritäänkin siihen, että vuoden loppuun mennessä lähes kaikkiin piirin alueeseen kuuluviin pitäjiin ja suurempiin asutuskeskuksiin saadaan paikallisosastot perustetuksi, minkä jälkeen voidaan ryhtyä voimaperäiseen järjestötyöhön.

Huomattavana haittana Jyväskylän piirissä, samoinkuin monessa muussakin, on ollut se, ettei ole ollut riittävästi järjestötoimintaan perehtyneitä työvoimia käytettävissä. Poistaakseen tämän puutteen, järjesti piiri t. k. 11—12 päivänä Jyväskylässä kurssit, jossa luennoi järjestötoiminnasta, organisatiosta ja eräistä järjestömme tärkeimmistä ohjelmakohdista. Kurssin johtajana ja samalla luennoitsijana oli pis. maisteri Somppi. Lisäksi oli kursseille onnistuttu saamaan luennoitsijaksi luutnantti Jahnukainen Viipurista. Lisäksi luennoitsi kursseilla toimittaja Arvi V. Mäkinen. Osanotto kursseille oli huomattavan suuri. Niinpä maaseudulta saapui noin 60 osanottajaa. Jyväskylästä osallistuessa saman verran.

Kaikki merkit viittaavat siihen, että Jyväskylän piirissä päästään ennenpitkään hyvinkin voimaperäiseen ja tuloksia tuottavaan työhön.

Uusi Saksa on saanut "Aseveljensä:"

Kuka oli

HORST WESSEL?

— nykyisen Saksan kansallissankari,

— nuorukainen, joka johdatti kourallisen toisia nuorukaisia aikamme ehkä ihmeellisimpään taisteluun: valloittamaan punaista Berliniä viisikymmenkertaiselta ylivoimalta,

— joka uhrasi aatteensa vuoksi kaiken, onnensa, opintonsa, kotinsa ja henkensä, ja jonka veri nostatti koko Saksanmaan kommunismia vastaan.

Kaiken vihan, valheen ja parjauksen keskeltä kohoaa **Hans Heinz Ewersin** kirjoittamassa tosielämän-romaanissa puhtaana ja kauniina **HORST WESSELin** — kommunistien salamurhaaman valkoisen soturin — nuorukaishahmo. Tämä kirja antaa välähdyksiä nykyisen Saksan mielensuuntaan ja sisäisiin oloihin.

288 siv. 30:—, sid. 40:—.

Werner Söderström Osakeyhtiö.

Talouden-hoitaja Kuusamon,

Jyväskylän po:n huoltajan tapasimme piirin ja po:n yhteisessä kansliassa ja mitäpä siinä muutakaan voi kuin kyselemään asioita nimenomaan Jyväskylän po:n tiimalta. Ja hyvällä tolalla näkyy Jyväskylässä oltavankin. Po:n jäsenmäärä on jatkuvasti noussut, ollen nykyään siinä 500 jäsenen korvilla. Jäseniksi pyrkijöitä on edelleenkin runsaasti ja hyvin todennäköistä on, että vuoden vaihteessa po:n jäsenmäärä lähentelee 800—900. Osaston järjestely on säätettu myös loppuun ja käsittää se 8 alaosastoa. Toiminta on vallankin viime kuukausina ollut vilkasta. Erikoisesti ryhmien toiminta on saatu luistamaan, niin että melkein joka ilta joku ryhmä on kokoontunut kansliahuoneistoon pitämään ryhmäkokousta. Järjestötoiminnan kannalta tärkeä rahotuskysymys on myöskin voitu saada jo tyydyttävälle tolalle ja pohjautuu tämä luonnollisesti siihen, että ryhmätoiminta on kunnossa ja todella toiminnassa.

Mielenkiintoista oli kuulla myöskin IKL:n k u n n a l l i s v a a l i v a l m i s t e l u i s t a Jyväskylässä. IKL:llä on kaksi listaa ja on se vaaliliitossa kokoomuksen ja talonomistajien ryhmän kanssa. Patkulit luonnollisesti kulkevat omia teitään "taistelussaan vasemmistoa vastaan", jolta Jyväskylässäkin pitäisi saada vähitellen niskat nurin. Pääehdokkaina IKL:llä tulee olemaan tri Becker, tuomari Lagus, maisteri Somppi, kirjuri Hirvensalo, apteekkari Mansnerus y.m. Pitäköötjyväskyläläiset huolen siitä, että ainakin 5 ehdokasta saadaan lävitse. Jyväskylässä samoinkuin muuallakin kokoomus tulee saamaan kunnallisessa edustuksessaan lähes kuoliniskun. Se tulee menettämään huomattavasti IKL:n tullessa voimatekijäksi porvariilisella sivellä. Edistykseläisillä tosin on kaupunginvaltuustossa huomattavakin edustajamäärä, mutta käsityksemme mukaan tämän suunnan täytyy ennenpitkää ratkaisevassa taistelussa IKL:n ja marxilaisten välillä hieroutua olemattomiin, sillä edistykseläisten vasemmistoa liehittelevä nuorallatanssiminen ei iankaiken menesty. Kaiken kaikkiaan IKL:llä on Jyväskylässäkin tulevaisuus, kunhan vain työtä edelleen jatketaan tarmolla.

— **NAISÄÄNISIÄ LAULUJA,** 33. vihko. V ä i n ö, I l m a r i ja P. J. H a n n i k a i s e n säveltämiä ja sovittamia naiskuorolauluja. Vihon hinta 5 mk. — Otavan kustantama.

Nuoriso Isänmaalle!

Jokainen aikakausi painaa leimansa ihmiseen, jokaisella aikakaudella on oma maailman- ja elämänkatsomuksensa, oma henkensä ja omat tapansa. Mutta kullakin aikakaudella on myös henkisiä virtauksia, jotka pyrkivät muuttamaan elämänkäsityksiä. Niin on koko ihmiskunta alinomaisten muutosten alainen, ja kautta aikojen ovat ihmiset sanoneet: "Me elämme suurta murrosaikaa". Ja, eikö totta, lause on tuttu nykypäivinäkin. Todellakin: me elämme murrosajassa. Meille suoraan sanoen tyrkytetään uusia aatteita ja katsantokantoja. Mutta mikä niistä on sellainen, jonka voi omaksua ja jonka hyväksi voi uhrautua, on vaikea ratkaista, sillä kaikki lupaavat paljon. Oikeassa ratkaisussa on kuultava järjen, mutta myöskin sydämen ääntä — —.

Kautta maailman puhaltavat nykypäivinä uudet tuulet, kokonaiset kansat liikehtivät levottomasti.

Saksassa on hakaristilippu hulmahtanut ilmoille, ja idän kaukainen Nippon katselee vaiteliaana ja arvoituksellisena slaavilaista naapuriamme. Kiinan muurien tuolla puolen välkkyvät pistimet uhkaavasti. Kaukainen Intia valmistautuu suurimpaan tehtäväänsä, vapaustaisteluun, vuosituhantiseen kansallisuuteensa vedoten. Kansainliiton vihreä rauhanverka on repeytynyt ... Suomalainen runoilija kysyy: "Tuulet tuulevat väkevästi, ajassa aaltoja kulkee, kuka voi katsoa näkevästi, kohtaloita, kohtaloita, hämärän sylinsä kätköön, joita tuleva aika sulkee?" Vuonna 1918 päättyi Suomen vapaus- ja kansalaissota, mutta vain nimellisesti, sillä sen mainingit käyvät vieläkin ihmissydämissä. Vieläkään 15 vuoden takaa, ei ole unohdettu noita verenpunertavia päiviä, jolloin veli nousi veljeänsä vastaan. Me, nykyiset sinimustat, olimme vapaussodan aikana pikkupoikasia, me näimme, kuinka vanhempia veljiämme kannettiin hautaan valkeissa arkuissa, veljiä, jotka vaihtoivat kynänsä ja koulukirjansa kivääreihin, jotka karkasivat kotoaan, ja joiden elämänkulku päättyi konekiväärien luotisarjaan. Me olimme pieniä ja leikkikaluina meillä oli kivääripihylsyjä ja kranaatinsirpaleita ja kaikkein nuorimmat olivat silloin vielä kehdossaan ja kuuntelivat tykkien kumeaa kehtolaulua.

Me tulimme jo lapsina lähelle kuoleman vakavaa näkymätöntä todellisuutta.

Ihmetellen kuuntelimme viestejä maailmansodan taistelukentiltä, moni meistä ajatteli: kunhan vartun suuremmaksi, niin saan minäkin antaa henkeni isänmaalle.

Sinimustaveli! Sinä tiedät, että meidät, ja meidän aatteemme on saanut osakseen väärää ymmärtämystä. Kansassamme on paljon niitä, jotka tuomitsevat ja sanovat, että nuorisoa ei saa viedä politiikan pyörteisiin, mutta samalla he huomaamattaan ilmaisevat käsityksensä puoluepolitiikasta: se ei heidän mielestään sovi nuorison harrastuspiiriin, nuorisolle on annettava ainoastaan kaikkein parhainta. Olemme aivan samaa mieltä heidän kanssaan. Emme tahdo mitään puolinaista mihin ikänä ryhdymmekään, siinä tahdomme olla mukana täysin sydämin, ihanteiden ja isänmaallisuuden lipun kohotamme kaiken yläpuolelle, yli puoluekuilujen, hetken kiistojen yläpuolelle. Nuorten velvollisuus on kulkea eteenpäin horjumatta, päämäärä selvänä,

on pyhiinvaeltajan tavoin kärsittävä ja kestettävä paljon, sillä isänmaa kuuluu ennenkaikkea nuorille.

Viime keväänä rintamamiesjuhlilla eräässä vilkasliikkeisessä kadunkulmassa oli joukko lapsia, jotka koettivat pujottautua isompien eteen nähdäkseen edes vilauksenkaan vapaussoturien kulkueesta, mutta heidät työnnettiin takaisin.

Eräs iäkäs leski, jonka kaksi poikaa oli kaatunut vapauden uhreina kansalaissodassamme, näki tämän ja sanoi ympärillä seisoville: "Älkää työntäkö lapsia pois, me olemme nähneet vapaustaistelijamme monta kertaa, heidät on näytettävä ennenkaikkea lapsille, jotka kerran tulevaisuudessa kantavat tämän maan kohtaloita.

Nuoriso kuuluu isänmaalle ja isänmaa kuuluu nuorille. Ratkaisevalla hetkellä isänmaa katsoo nuoriinsa. Silloin, kun vanhempien laskelmat ovat pettäneet, kun kaikki näyttää toivottomalta, silloin on nuorten kiiruhdettava etulinjoille. Eräs ruotsalainen kirjailija sanoo: "Vanhat katsovat nuoriin kuin pappeihinsa". Kuin pappeihinsa! Vanhat ovat pettyneet monta kertaa elämässään, ja se kansa on tuomittu kadotukseen, jonka usko nuorisoonsa ei kestä. Mutta, Jumalan kiitos, Suomen kansalla on nuoriso, johon se voi uskoa ja luottaa. Sen nuoriso viitoitti verellään tietä vapauteen vuonna 1918. Se kantoi hennon elämänsä ja henkensä isänmaan alttarille. Sinimustaveli!

Kun sodan vaskitorvet soivat, pettääkö kansasi usko sinuun? Oletko valmis painamaan päähäsi kypärän ja vaihtamaan kynäsi kivääriin?

Uskon, että teet niin. Mutta meidän on jokapäiväisessäkin elämässä osoitettava miehuutta ja kuntoa. Olemme kuulleet puhuttavan kulttuuriliberalismista. Se sisältää paljon kevytmielisiä elämänasenteita, paljon hillittömiä nautintoja, mutta jos joudut tällaisten toverien kanssa tekemisiin, niin silloin pakene, sillä pakeneminen on tässä tapauksessa miehuullista. Tiedä, että tällaisen elämänkäsityksen takana häämöittävät antikristuksen kaameat kasvot, ja Jumala on silloin kaukana. Jos Jumala on puolellamme, niin kukaan ei voi olla meitä vastaan. Jumalaan luottaen voimme antaa taisteluhaasteen pimeyden joukoille. Meidän on vallattava marxilaisnuoret puolellemme, omiin riveihimme, sillä nuorison veriin eivät vielä ole punaiset opit syöpyneet. Heidät on käännytettävä henkilökohtaisella keskustelulla, heillä on vielä tallella ainakin osaksi kaunis lapsuudenuskonsa Jumalaan, ja tässä onkin meidän tärkein tehtävämme nykyhetkellä. Mutta meidän on myöskin kehitettävä itseämme,

Meidän on suoritettava tehtävämme paremmin kuin toiset, käyttäydyttävä paremmin kuin muut,

sillä yksityiset rikkomukset ja hairahdukset tuntuvat pitkin linjaa. Yksilön menestys on voitto koko järjestölle ja yhden häpeä on tappioksi koko järjestölle. Meidän on vaikea saada tunnustusta, mutta erheemme ja rikkomuksemme vedetään armottomasti esille. Intoilijat vievät maailmaa eteenpäin ja nuoriso on vastuussa sen tulevaisuudesta. Meidänkin on tunkeuduttava herrassosialistien ja työväenjoukkojen väliin ja valloitettava ne itsellemme. Se voi olla sukupolvienkin työ, voi olla, että me emme saa nähdä vielä lopullista voittoa, mutta meidän täytyy uskoa siihen ja se riittää, että me teemme kaiken, minkä voimme aatteemme hyväksi. Napoleon sanoi kerran: "Jos minulta kysytään, mikä on päämäärä taistelussa, niin vastaan: Voitto. Mutta jos minulta aivan erityisesti, minulta itseltäni sitä kysytään, niin vastaan: Kuolema".

Me pyrimme voittoon antamalla kuoliniskun niille aatteille, joita vastaan käymme sotaa.

Ja on hyökättävä leveällä rintamalla, kestävässä ketjussa, jonka jokainen rengas pitää, sillä ketju on juuri niin vahva kuin sen heikoin rengas. Meidän täytyy karaistua ja kestää, meillä täytyy olla sellainen mieli, joka sanoo: "Niin kauan kuin käteni kohoaa, niin kauan kuin sydämeni lyö, maa, ostettu vereilä vapaitten, ole turvassa tahralta orjuuden!"

SPECTATOR.

Karjalan Suunta

IKL:lle on perustettu Karjalaan äänenkannattaja nimeltään Karjalan Suunta. Se alkaa ilmestyä ensi vuoden alusta kerran viikossa. Lehden julkaisijana on Kansan Sanan Oy. Helsingistä, ollen se yhteistyössä IKL:n maakunnallisen kannatusyhdistyksen kanssa. Lehdelle perustetaa oma toimisto Viipuriin ja on päätoimittajaksi valittu fil. tri Armas Nuolivaara sekä taloudenhoitajaksi hra Kaarlo Järvinen Viipurista.

Tervetuloa taistelurintamaan!

IKL:n Suurarpajaisten

TOINEN ARVONTA ON JOULUKUUN 15 PÄIVÄNÄ 1933.

Arpa maksaa 5 markkaa.

Arvalla mahdollisuus voittaa 3 voittoa.

Voittojen arvot:	**yksi (1)**	**100,000:—**
	yksi (1)	**50,000:—**
	viisi (5)	**5,000:—**

sekä suuri määrä 2,000:—, 1,000:—, 500:—, 200:—, 100:— ja 75 markan arvoisia voittoja.

Vielä nytkin ostettu arpa on osallistunut myös ensimäiseen arvontaan, josta voittoluettelo N:o 1 on saatavissa.

ISÄNMAALLISEN KANSANLIIKKEEN KANNATUSYHDISTYS r.y:n Arpajaistoimisto.

Helsinki, Kaisaniemenkatu 6 A., huon. 30. Puh. 26464.

Myydään m.m. IKL:n toimistoissa ja Rautatiekirjakauppa Oy:n myymälöissä kaikkialla maassa.

IKL:n

Seinäjoen naiset

järjestävät juhlailtaman sunnuntaina t. k. 19 p:nä Seinäjoen Yhteistalossa. Juhlaan toivotaan saapuvan väkeä runsaasti maakunnastakin, koska juhlapuhujaksi on onnistuttu saamaan IKL:n naistyön johtaja, kenraalitar A i n o W a l l e n i u s, jota aikaisemmin ei täällä ole kuultu. Muina puhujina ovat opettaja J. L u o m a Seinäjoelta ja opettaja Vilho S y r j ä Ilmajoelta. Muussa ohjelmassa on m.m. runsaasti musiikkiesityksiä. Torvisoittosävelistä huolehtii Seinäjoen Sk.-tarvisoittokunta kap. mest. Joupin johdolla. Laulua esittää täkäl. yhteislyseon Karjalaseuran mieskuoro. Harvinaisuutena on nelikätinen pianonsoitto, jota esittävät neidit Ebba Åström ja Aune Hakanen. Lisäksi toim. Viita lausuu ja yksinlaulua esittää hra Terho Alavudelta. Ohjelma siis on varsin antoisa, joten sali täyttynee ääriään myöten. Juhla aloitetaan täsmälleen klo 19. Liput maksavat nyt vain 6 mk., ja myydään niitä tungoksen välttämiseksi ennakolta IKL:n kansliassa, Kauppak. 9, puh. 246. Juhlan väliajalla on IKL:n naisten järjestämä oiva ravintola.

Naisten kokous

Samana päivänä alkaen klo 12 kokoontuvat IKL:n E t e l ä - P o h j a n m a a n piirin paikallisosastojen naistyön johtajat n e u v o t t e l u k o k o u k s e e n Yhteistalossa. Tilaisuudessa k e n r a a l i t a r W a l l e n i u s esitelmöi naisten toiminnasta ja antaa yhtenäisiä ohjeita sitä varten, ollen sen ohessa myöskin edustajain keskustelua. Naistyönjohtajain esteellisinä ollessa saapukoot kokoukseen heidän valtuuttamansa. Missä johtajaa vielä ei ole asetettu, voivat osastojohdot valtuuttaa jonkun sopivan naisjäsenen tilaisuuteen, johon muuten muutkin osastojen naiset ovat kuuntelijoina tervetulleita. Kokouksen yhteydessä saadaan myös kahvia ja virvokkeita. Toivotaan maakunnasta runsasta osanottoa, kun näin harvinainen tilaisuus täällä tarjoutuu. Rva Wallenius ottaa parina edellisenä päivänä osaa myöskin Vaasan piirissä järjestettyihin kursseihin esitelmöitsijänä omalta alaltaan.

— **Sosialismia käytännössä.** STT ilmoittaa: Neuvostovenäläisten sotaväen osaston kerrotaan toimeenpanneen verilöylyn 200 mandshurialaisen, Amur-jojen varrella Petrovskin lähellä, asuvan talonpojan keskuudessa. Syyksi ilmoitetaan, että talonpojat olivat kieltäytyneet luovuttamasta satoaan Neuvosto-Venäjän sotilasviranomaisten käytettäväksi.

---

jasta sotaretkeltä. Nytkin tulevat nämä kaksi kaarlelaista Norjan sodasta, jossa saivat nähdä ihaillun nuoren sankarikuninkaansa Kaarle XII:n lopun Fredriksteinin linnoituksen muurien edustalla, juuri siinä kaivannossa, jossa he itse olivat olleet. Papin rouva taas kertoi, kuinka he olivat kuulleet lahden takaa, Norjan puolelta Fredrikstenin linnoituksen seuduilta hirmuisen kanuunain jyrinän ja aavistaneet onnettomuutta Kaarle XII:lle.

Rattoisasti kului jouluaattopäivä iltaan. Joulu 1718 oli tullut. Aattoiltana pienen pappilan salissa kynttilät hopeaisissa jalustoissaan, joulukuusessa kullanvärisin liekein lepattelivat ja valoivat pehmeää hohdettaan juhlapöydän ympärillä istuvaan pieneen seurueeseen.

Jouluyö oli jo pitkälle kulunut ja kylmän huurteisen juhlayön suuri rauha lepäsi kaiken yllä. Korkeudessa, taivaan sinessä hohtivat tähtien hehkuvat, kullanhohteiset tulet. Pappilassa vallitsi syvä hiljaisuus. Kaikki olivat jo menneet levolle, paitsi nuori soturi Arvi Hannunpoika ja kirkkoherran nuori tytär Hermine-neiti, nämä kaksi vaivoivat yhä istuen juhlapöydässä, muutaman kuusessa palavan kynttilän hämärässä hohteessa. Kaksi nuorta, onnellista ihmistä oli löytänyt toisensa. Pappilan salissa, jouluyön hämärässä, solmittiin kultainen katkeamaton liitto, joka sitoi kaksi nuorta ja onnellista sydäntä ikuisesti toisiinsa.

Peloton ja uskollinen kaarlelaissoturi Arvi Hannunpoika Palkki oli kohdannut toisen, yhtä jalon ja uskollisen sydämen pappilan nuoren neidin Hermine Bonden, joka karoliinisoturin morsiona seurasi tulevaa puolisoaan Ruotsista Suomeen Arvi Hannunpojan kotikaupunkiin Viipuriin.

*

Bonden pappilassa vuosi sitten joulua viettänyt seurue on nyt kokoontunut Viipurissa nuoren parin kotona joulujuhlaa viettämään.

Suuri Pohjan sota on päättynyt. Kaarlein aika on loppunut ... Karoliinikuningas urhoollisine ja uskollisine sotureineen jäi historiallisesti päämääräänsä pääsemättä. Mutta se kannustava ja kasvattava esimerkki, jonka kuningas karoliineineen jälkipolville perinnöksi jätti, on himmentymättömänä säilyvä ikuisesti ...

Uskollisesti sitä sankariperintöä jäi Arvi Hannunpoika vaalimaan ja upseerina kasvavalle polvelle opettamaan. — Nuoren karoliinikuninkaan kasvattina kannusti häntä siihen kuninkaansa tavoin ... innoittava, pyhä tuli — isänmaanrakkaus ... Sama, joka kruunasi karoliinit kuolemattomalla maineella.

Loppu.

voittuneelle pääliköllensä, joka suksipaareilla pihalla makaa erään toisen soturin luona. Selityksen kuultuaan papin rouva poistui kiireesti takaisin sisähuoneisiin hakemaan miestänsä, vanhaa kirkkoherraa.

Tämän saavuttua ja kehoitettua kantamaan haavoittuneen sisään, tarttuivat Arvi Hannunpoika ja vanhempi soturi paareihin ja kantoivat Langströmin saliin, jossa hänet irroitettiin suksiin kiinnitetyistä hihnoista ja nostettiin vuoteeseen, jossa riisuttiin jäätyneistä, verisistä vaatteistaan.

Vanha pastori, joka taisi myöskin lääkärin ammattia, tutki haavoittuneen, haki kiireesti sairaalle jotain vahvistavaa lääkettä ja viiniä. Sitten Langströmin rinnassa ja päässä olevat ammottavat haavat puhdistettiin ja sidottiin, jonka jälkeen hän vahvistavan ja rauhoittavan lääkkeen sekä viinin vaikutuksesta vaipui uneen.

Haavoittuneen nukuttua poistuivat sairasvuoteen äärestä hänen uskolliset taistelutoverinsa, toinen nuori vielä, toinen jo harmaantunut sotaurho, Kaarlein kasvattama, vielä varreltaan melkein suora sankari, jonka jäänsinisten silmien luja, mutta avoin ja ystävällinen katse sai kasvoille juhlallisen ilmeen. Nuorempi sotureista taas oli ystävällisen näköinen, nyt kasvoillaan totinen ilme ja solakan vartalonsa ryhti reipas.

Aamupäivä kului nopeasti papinperheen seurassa, joka käsitti ijäkkään kirkkoherran rouvineen ja heidän nuoren tyttärensä Herminen.

Melkein koko päivän oli sairas nukkunut. Mutta illan alkaessa hämärtää, muuttui haavoittuneen tila pahemmaksi. Kuume oli korkealla. Kasvot alkoivat kuumottaa punaisina. Tajunta kävi sekaiseksi, kuumehoureet ja tuskaiset, vihlovat valitukset ilmaisivat, että kuolinkamppailu oli alkanut.

Salin pöydän kolmihaaraisessa, hopeaisessa kynttilänjalustassa olevat kynttilät sytytti pastorin rouva palamaan ja kirkkoherran perheen parissa kävivät molemmat soturit surumielin seuraamaan ihaillun päällikkönsä ja soturitoverinsa viimeistä, ratkaisevaa taistelua, joka päättyisi niin surullisen kohtalokkaasti.

Äänettöminä kuunneltiin sairaan yhä yltyviä ihmeellisiä houreita. Hiljaisin askelin nousi papin tytär ja ojensi sairaalle vettä, jota tämä tajunnan hieman kirkastuessa pyysi.

Juhlailista, lempeää valoaan valoivat kynttilät sairaan ankarasta kuumeesta hehkuviin kasvoihin, jotka väliin ikäänkuin kirkastuivat, kauniita näkyjä nähdessään. Väliin taas ankariksi kovettuen, niinkuin hän olisi kohdannut vastustajansa miekan mittelyssä.

Salissa olijat istuivat surumielisinä, joskus hiljaisella äänellä sanan toistensa kanssa vaihtoivat. Näin kuluivat tunnit, sairaan välistä hetkiseksi rauhoittuneena nukahtaessa lyhyen tuokion.

Koittivat yön tunnit. Mutta pappilan salissa valvoi pieni seurue yhä sairaan kuolinvuoteen ääressä, jonka lähtötaistelu kävi yhä kiivaammaksi. Nuori pastorin tytär, Hermine-neiti, nouti uudet kynttilät entisten palaneiden tilalle ja kuulumattomin askelin saapui salin keskilattialla olevan pöydän ympärillä istuvien joukkoon.

Sairas on taaskin vaipunut unen horrokseen ja makaa hiljaa. Vanha pastori ja soturitoverukset katsovat kuumeesta punaisina hehkuvia kasvoja ja ikäänkuin pienen toivon syttyessä keskustele-

IKL:n Seinäjoen Po:n naisten järjestämä

Juhla-iltama

SEINÄJOELLA YHTEISTALOSSA

sunnuntaina marrask. 19 p:nä alkaen täsmälleen klo 19.

OHJELMA: Vaasan marssi, Seinäjoen sk. torvisoittokunta, joht. hra S. Jouppi. **Puhe,** opettaja **J. Luoma.** Nuijamiesten marssi. Yksinlaulua, herra Väinö Terho. Lausuntaa, toim. V. Viita. Karjalan marssi.

— Väliaika. —

30 v. sodan marssi. **Juhlapuhe,** kenraalitar **Aino Wallenius.** Jääkärimarssi. Kuorolaulua, Seinäjoen yhteislyseon Karjalaseuran mieskuoro. Pianonsoittoa 4-kätisesti, ndit Ebba Åström ja Aune Hakanen. **Puhe,** opettaja **Vilho Syrjä.** Vilppulan urhojen muistolle. Maamme, torvien säestyksellä.

Liput Smk. 6:—. Ennakkomyynti Lakeuden Sanan konttorissa, Koulukatu 3, puh. 85.

Kirjanpito ja konekirjoituskurssit

järjestää Seinäjoella kirjanpito- ja konekirjoituskoulu Lahdesta. Kurssit alkoivat eilen Lammin liiketalossa Valtionkatu 15 ja otetaan niille vielä oppilaita. Kurssiajan voivat oppilaat järjestää miten heille parhaiten sopii. Lähempiä tietoja annetaan myös puhelimella 192.

Aune Ilmonen.

Huom.! Weckman'in Yksityisen Kauppakoulun monivuotinen opettajatar.

Annalan Kukkakauppa

Kauhava.

Kauniita ruukku- sekä leikkokukkia aina hyvä varasto. — Seppeleitä vahakukista sekä myös tilauksesta tuoreilla kukilla sidottuja. — Suositellaan!

Kauhavan Eläinlääkäri

Ville Kosola.

Kauhavan Kangasaitta

Kauhava.

Suosittelee

KUDONTATUOTTEITAAN.

Myy tukuttain ja vähittäin.

M. Lepistö

AUTO- JA URHEILULIIKE.
Kauhava.

Myy auto- ja urheilutarpeita. Hyvä varasto radiotarpeita.

Uusi Pukimo

Kauhava.

Olemme tilanneet jouluksi naisten **silkkialusvaatteita,** jotka ovat hinnoiltaan entistä halvempia. **Leninkiuutuuksia, käsitöitä, lankoja** ensil. varasto.

Käykää siis tutustumassa.

K. R. Tyni

Härmän Voltissa

Ostaa MAATALOUSTUOTTEITA.
Myy TALOUSTAVAROITA, SYYS- ja TALVIVARUSTEITA.

KIRSTI SUONIO
esittää kuulun huvinäytelmän
„Sankareita"
maanantaina marraskuun 27 p:nä klo 20
Seinäjoen Kautatieläisten talolla.

Lippuja: 20:—, 15:—, 12:—, 10:—, 5:— saa ennakolta Nygrénin kaupasta.

Hitlerin "Mäntsälä"

Hitler: "V. 1923 kansannousun epäonnistumista voi pitää kaitselmuksen viisautena."

München, 9. 11. (STT) Täällä vietetään parhaillaan suurin juhlallisuuksin marraskuun 9 p:nä 1923 tapahtuneen Hitlerin kaappauksen 10-vuotismuistoa. Valtakunnankansleri Hitler saapui jo tiistaina Müncheniin ja valtakunnanministeri Göring saapui keskiviikkona päivällä lentokoneella Roomasta. Illalla pidettiin "vapaudenkokous" Kronen sirkuksessa, joka jo useita tunteja ennen kokouksen alkamista oli viimeistä sijaa myöten täynnä. Toht. Goebbels piti siellä suuren puheen, jossa hän kuvaili kansallissosialistista vallankumousta. Koko vanha kaarti vuosilta 1920—23 kokoutui illalla kokoukseen, jossa valtakunnankansleri pitämässään puheessa lausui m.m.: "Me tiedämme, että kansannousu vuonna 1923 epäonnistui. Muutamat pitivät nousun luhistumista traagillisena kohtalon iskuna. Me tahdomme nyt nimittää sitä kaitselmuksen viisaudeksi".

Iltamyöhällä järjestivät Münchenin ylioppilaat soihtukulkueen ja keskiyöllä piti pääministeri Göring puheen, jossa hän kosketteli tapahtumia 10 vuotta sitten.

— **Alexander Dumas** vanhempi, historian ajanjaksojen etevin kaunokirjallinen esittäjä, loi Ranskan suuresta vallankumouksesta kirjoittamansa romaanisarjan lisäksi toisen laajan sarjan, joka käsittelee hugenottisotien aikoja. Tämä jälkimäinenkin on nyt kokonaisuudessaan ilmestynyt suomeksi, kymmenentenä romaaninaan "Kosto" (hinta 20 mk., sid. 30 mk.). Kustantajana on Karisto Oy.

— **"Taskutoveri".** Etenkin matkalukemisena suureen suosioon tullutta "liivintasku-romaanien" sarjaa on jälleen kaksi numeroa valmistunut. Arkadij Avertshenkon "Iloisia juttuja" esittelee runsaan sarjan näytteitä tsaarinaikaisen Venäjän viimeisen suuren humoristin tuotannosta; Eden Philipottsin "Kolme kuollutta miestä" on rikostarina Barbadosin saarelta.

KALEVA
SEINÄJOKI
Sunnunt. klo 4,15 — 6,15 — 8,15
G. W. Pabts'in mestariluoma

Ensi-ilta
TOVERUUS
Lapsille sallittu.

Vierula & Heino

Kauhava.

Paikkakunnan tunnetuin liike.

Myy valmiita vaatteita, kankaita, lvhyttavaroita, siirtomaatuotteita.

Välittää viljaa ja rehua.

Eino Kleemola

Härmä.

OSTAA PRIIMA HEINIÄ sekä **KEVÄTOLKIA** isommissa ja pienemmissä erissä. Myöskin **VILJAA OSTETAAN** erikoissopimuksesta.

TUOMISEN TURKISVÄRJÄÄMÖ

Kurikka.

Valmistaa alaan kuuluvia töitä **maakunnan omista tuotteista,** lampaan, vasikan ja metsäeläinten nahoista. — **Oma turkisneulomo,** jossa valmistetaan naisten **turkiskappoja, lakkeja, kauluksia** y.m.

Suurempi määrä **turkiksia ja hattu-uutuuksia** saapunut.

Erikoislähetys taiteellisia **käsitöitä** joulu valmistuksia varten.

HUOM.! Oma myymälä Seinäjoella Kirkkokatu 7.

I.K.L:N KANNATTAJAT OSTAVAT TAVARANSA
I. K. L:n Kauppa Oy:stä
Helsinki, Kaisaniemenk. 6 A 30. P. 26404. Sähköos. Ikioy., Helsinki.
Auki 9—16,30. Lauant. 9—15,30.

Työnantajat ja -tekijät

Ennen muinoin ja vielä nytkin muutamassa paikassa työntekijä ja -teettäjä yhdessä ovat ahertaneet varhaisesta aamusta myöhään iltaan. Ei ole tullut kysymykseen 8—10 t. työpäivät, vaan työtä on tehty kiireisenä aikana sen mukaan kuin työ vaati. Tästä huolimatta on yhteisymmärrys ollut hyvä ja työväki on pysynyt paikoissaan kymmeniä vuosia.

Sitten kun marxilaisjohtajat kietoivat tehdastyöväestön yhdistyksiinsä ja ammattiosastoihin ja samat saarnaajat kulkivat kylästä kylään, alkoivat uudet suhteet. Marxilaisagitaattorit kulkivat kuin kiljuvat jalopeurat ja saarnasivat miten kapitalistit, verenimijät on kukistettava ja valta annettava kansalle. Agitaattorit järjestivät lakkoja ja ulotettiinpa ne jo maatalouteenkin. Kiireimpänä työnaikana marxilaiset iskujoukot raahasivat työntekijöitä pelloilta pois. Tämä oli alkuharjotusta siihen mitä tapahtuman piti. V. 1918 alettiin toteuttaa työväelle annettuja lupauksia täydessä mittakaavassa ja maastamme piti luotaman Neuvosto-Suomi, jossa "veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus" vallitsisi, kuten Neuvosto-Venäjällä nykyään.

Tämän verisen näytelmän jälkeen olisi jokaisen työnantajan luullut mitä syvimmin inhoavan noita marxilaisten verisiä punalippuja ja niitä, jotka pienimpääkään katumusta osoittamatta v. 1918 teoista, jälleen uudelleen kokoontuivat samojen tunnusten ympärille. Näin ei suinkaan tapahtunut, vaan monet työnantajat pitävät entisen punasotilaan ja vielä "suuren sotapäällikönkin" samanarvoisena kuin ennenkin. Marxilaisjoukot järjestäytyivät uudelleen entistä tiukemmin. Vapaussotaan ja sk.-toimintaan osanottaneet monet tunnet työläiset olivat pakoitettuja anteeksi pyytämään marxilaisilta suurta "rikostaan" ja maksamaan sovintolunnaat. Tällaisten tapausten jälkeen ovat harvoissa paikoissa entiset hyvät suhteet työnantajan ja -tekijän välillä säilyneet.

On ilolla mainittava, että kuluneet vuodet ovat kaikesta huolimatta tuoneet rahtusen hyvääkin mukanaan. Siellä täällä löytyy jo työnantajia, jotka teettävät työnsä isänmaallisesti ajattelevalla työväellä. Viime aikoina niitä on tullut huomattava määrä lisää, sillä he ovat selvillä siitä, ettei Suomen laki rankaise heitä siitä. Tällaiset työnantajat tietävät, että marxilaisia palvoessaan he kasvattavat kyykäärmeen sikiötä povellaan. Heille on selvinnyt totuus, ettei ole työntekijäin, vaan työnantajien syytä se, että marxilaisjohtajat kiihoittavat hänen työntekijöitään. Näin toimien ovat he palauttaneet entiset hyvät suhteet työmaillaan. laan.

Eikö olisi jo yhdestoista hetki jokaisen työnantajan ajatella ja samalla myöskin toimia niin, että vapautuu omalla työmaallaan marxilaisuuden kannattajista. Tänä aikana, kun laillisuus on helisevänä vaskena sellaisenkin suussa, joka sitä vastaan on verisesti taistellut, tulee toimia siten, että isänmaallisella työväellä on työtä. Se on Suomen lakien ja vielä lain hengen mukaistakin. **T. E. K.**

— **J. Sinnemäki: HERÄNNEEN KANSAN ÄITEJÄ.** Past. Sinnemäki esittää uudessa teoksessaan kuuden eteläpohjalaisen heränneen naisen elämäkerran. Kirjassa on lisäksi esipuhe äidistä ja pojasta sekä epilogi, ylistys äidin uhrautuvaisuudelle ja rakkaudelle. Kirjan hinta 24 mk., sid. 32 mk. — Otavan kustantama.

1 L. RAVINTOLA KESKUS
Seinäjoki, Valtionk. 15
Puhelin 301

Aterioikaa
viihtyisässä ravintolassamme.
Aamiainen 10—13. **Päivällinen** 16—19.
Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia.
Annoksia kaiken päivää.
Tunnetusti hyvää kahvia y.m.
Funkkiskabinetti kokous- y.m. tilaisuuksiin tilauksesta.
Ulkotilaukset toim. huolella ja nopeaan.
Täydelliset anniskeluoikeudet.

Nurmen Sähköliike

Myy: Puskantie 8. **Seinäjoki.** Puh. 125.
Radiokoneita, valaistuslaitteita, pattereita ja kaikkia sähköalaan kuuluvia tarvikkeita.

Suorittaa:
Sähköjohtojen asennuksia laadusta riippumatta.

Korjaa:
Sähkömoottoreita, radiokoneita, keitto- ja lämmityskojeita, akkumulaattoreita y.m.

Työ suoritetaan aina nopeasti ja huolella nykyisin voimassaolevien lakimääräysten mukaan ja hinnat ovat kohtuulliset.

Pyytäkää kustannusarvioita aikomastanne työstä.

Kirvun Luonnonparantola

Kirvu. Oma keskus.

SEINÄJOEN ASIANAJO- JA Etsivätoimisto
Kalevankatu 5. Puhelin.

Halutaan ostaa
puhdasrotuinen **Berhardilais-** tai Schäfer-**KOIRA,** tai **KOIRANPENNU.**
Kalervo Kivihalme.
Kannonkoski, Hilmonkoski.

Jos Hitler epäonnistuu

seuraa anarkia ja kommunistivalta

Tällä otsikolla julkaisi Englannin vapaamielisen puolueen johtaja, maailmankuulu valtiomies D. Lloyd George Daily Mailissa johtavan artikkelin, josta vastakohtana meikäläiselle edistyssuunnalle huokuu mitä lämpimin myötätunto Saksaa kohtaan. Seuraavassa otteita tästä laajasta kirjoituksesta.

"Euroopan rauha riippuu Englannista tällä hetkellä enemmän kuin koskaan ennen. Minä pyydän vakavasti, että Englanti pitäisi päänsä selvänä ja ylläpitäisi edelleen korkealla kylmän harkinnan ja oikeudenmukaisuuden traditioitaan. — — — — — Englanti on tekemisissä **kansakuntien kanssa, jotka pysyvät,** eikä puolueitten ja henkilöitten kanssa, jotka häviävät. Senvuoksi meidän ei tule sanoa: Me pidämme Daladierista, mutta emme pidä Hitleristä, ja meidän tulee tukea edellistä.

Meidän kansainvälisessä kanssakäymisessämme meillä ei ole oikeutta pohtia sitä hallitusmuotoa, joka sattuu olemaan vallassa jossakin maassa, jonka kanssa me olemme tekemisissä. Mitä tulee Saksan vaatimukseen aseistariisumisen suhteen, niin ei meidän harkintaamme saa samentaa se seikka, että me emme hyväksy saksalaisten hallitustapaa kotimaassaan — — —

Saksan vastaus aseistariisumiskonferenssille on:

Te olette rikkoneet Versaillesin sopimuksen sen olcellisimmassa kohdassa (nim. lupaamalla riisua aseista, senjälkeen kuin Saksa ensin on riisuutunut aseista). Ette voi senvuoksi valittaa, jos me oletamme, että se ei enää ole voimassa". — — —

Viitattuaan lopuksi, että tilanne Euroopassa voi johtaa siihen, että Ranska, Puola ja Tshekko-Slovakia suurten armeijoittensa avulla miehittäisivät Saksan, lopettaa hän seuraavasti:

"Entäs sitten. Miehitystä tulisi seuraamaan mellakoita, jotka pakkokeinoin kukistettaisiin. Saksan nuorison on vallannut epätoivon kiihtymys. **Jos Hitler epäonnistuisi, seuraisi anarkia ja kommunistit tulisivat tempaamaan käsiinsä hallitusohjat** useimmissa kaupungeissa ja teollisuuskeskuksissa.

Litvinov on taitavin nykyajan toimivista diplomaateista. Muut ovat lapsia tämän viekkaan vehkeilijän rinnalla. Hän soimii ystävyyssuhteita Ranskaan neuvotellen ranskalaisten lentoexperttien kanssa, miten bolshevikkien ilmailuvoimat parhaiten vahvistettaisiin, hän on kutsunut Pilsudskin Moskovaan ja on koristanut hänet jo etukäteen kunnianosoituksilla, hän on olevinaan ystävällinen vieläpä Rumaniallekin.

Mutta saksalaiset hän työntää ulos Venäjän tehtaista. Mieletön eurooppalainen vaitiomiestaito auttaa häntä ajamaan Saksan kommunismiin. Miten hän mahtaakaan hykerrellä käsiään?

On yksi kysymys, jonka haluaisin asettaa niiden vastattavaksi, jotka nykyisin valmistautuvat boikottiin, vieläpä sotaankin Saksaa vastaan. Jos te asetatte 65 milj. saksalaista neljäksi vuodeksi karanteeniin, oletteko ajatelleet, **minkä tartunnan he sinä aikana voivat saada,** ja jos niin, tokko te varokeinoista huolimatta voitte estää sen levenemisen".

Ostetaan ja myydään

kaikenlaista tavaraa.

Osto- ja Myyntiliike

Ahti Perttu.

Vaatturiliike
T. Laajanen
Seinäjoki. Puhel. 208.
Arki-, juhla- ja sotilaspukuja.

O.Y. Yrjö Sundqvist

Vaasa, Hovipuist. 13, puh. 242, 1256.

Ensiluokkainen

Kultasepänliike

Siis edullinen **kihlojen, lahjojen** ja **palkintojen ostopaikka.** Paikkakunnan parhaiten varustettu **Optillinen liike.** Zeiss-tuotteiden valtuutettu myyjä. **Huom.! Silmälääkärin hyväksymä optikko.**

Rakennustoimisto
Gunnar Andersson
Tampere.
Rakentaa urakalla ja laskuun.

HOTELLI SEURAHUONE
Iisalmi. Omist. **Iida Bolander.** Puh. 346.
Aamiaista tarjoillaan kello 10—13
Päivällistä „ kello 16—18
Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän.
Ajanmukaiset hinnat. Kohtelu hyvä.
Ravintola suljetaan klo 23,30.

Hotelli National
Turku, Rauhank. 8, lähellä asemaa.
I lk. hotelli ja ravintola.
Huoneita 1 h. 15:—30:— ja kahden h. 40:—50:—, lisävuode 10 mk. vuorok.
Oma keskus, nimihuuto National.
Suositellaan!

LOIMAALLA:
Loimaan Seurahuone
Puhelin 60.
Ainoa I luok. hotelli ja ravintola paikkakunnalla.

ISÄNMAALLISEN KANSAN-. LIIKKEEN KESKUSTOIMISTO.
Helsinki.
Kaisaniemenk. 6 A. 30.
Järjestöjohtaja: Puh. 35242.
Toimisto: Puh. 21640.
Taloustoimisto: Puh. 26404.

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: VILHO VIITA

Lehti ilmestyy joka perjantai.

Toimitus ja konttori Seinäjoella Koulukadun 3:ssa, puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 9—16.

Tilaushinnat 1934:

Koko vuosi 40 mk., puoli vuosi 25 mk., neljännesvuosi 15 mk., kuukausi 5 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., tekstissä 1:20 mk. ja ennen tekstiä 1:40 mk. paistamillimetriltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus. — Määrätty paikka 10 % korotuksin.

Seinäjoki 1933. Seinäjoen kirjapaino.

vat keskenänsä.

"Ehkä hän siitä vielä nousee, lujaa juurta on Langström", lausuu nuori soturi, toivon hivenen kasvojaan kirkastaessa.

"Nuori ystäväni. Mainen elämä kohta sammuu uljaan sankarin. Vain sielu nousee enää taivaan Herran eteen", sanoi vakaalla ääneliä vanha pastori, rauhaa soturin sielulle toivottaen.

Tasaisesti, mutta nopeasti käy sairaan hengitys kuin paluu suureen rauhaan jo olisi alkanut.

Kuiskaten hiljaa vaihdetaan salissa istuvien kesken muutama sana. Jännittyneenä seurataan ja kuunnellaan kuolevan jokaista pienintäkin elonmerkkiä. Luullaan kaiken kohta olevan jo lopussa, kun haavoittunut alkaa yht'äkkiä houria vihlovin huudoin. Hengitys särähtelee rinnassa repivästi.

Erottuu jo rajut komentosanat, kun sairas kuumimpaan taisteluun on joukkoansa johtavinaan. Kaikuu sydäntä särkevästi hourailevan sankarin sotahuudot ja kehoitussanat miehillensä, kun hän keskellä vihollisjoukkoa raivaa tietään eteenpäin.

Langström on houreissaan hyökkäävinään uudenvuoden yönä Narvan linnoitukseen sitä hävittämään ja johtaa juuri parhaillaan miehiään linnan pihalla taisteluun tiheää venäläisjoukkoa vastaan, kehoittaen miehiään hurjin komentosanoin: "Kaarlen miehet! Kaatakaa viholliset! Iskekää, kaarlelaiset! Katsokaa, kuinka vihollinen väistyy!"

Sairaan vuoteen ääreen tulevat taas kaikki salissa olevat. Suruisina katsovat he Langströmin ankaraa kamppailua ja kun hän rauhoittuu ja pyytää vettä, ojentavat he sitä kuolevalle.

Hetken hiljaa lepää kuin nukkuen. Sitten saa taas uuden rajun hourekohtauksen. Nopeasti nousee rinta, särähtelee vihlovasti hengitys. Kaikuu huudot taas. "Miekkani! Miekkani tänne!" Lempeästi painaa pastori haavoittuneen, joka on noussut koholleen, takaisin tyynyillensä. Sitten vaipuu haavoittunut taas rauhalliseen uneen. Kuuluu vain särähtelevä, nopea hengitys.

Kuumehoureissaan on Langström juuri Kaarle-kuninkaan linnassa ja hoviherrat johtavat hänet siellä Kaarle XII:n luokse. Kaikialla on niin hiljaista ja juhlallista. Kynttiläkruunuista säteilee kullanhohteiset valot suuressa, hieman hämärässä salissa, johon hänet on juuri ohjattu, huomaa hän Kaarle-kuninkaan. Tämä nostaa päänsä papereista ja katsahtaa ovelle, jossa Langström yksin seisoo, kunniaa tehden. Langström huomaa olevansakin nyt Kaarle-kuninkaan kanssa kahdenkesken. Samassa nuori kuningas seisoalleen nousten lausuu ystävällisellä äänellä: "Kas Langström! Tulkaa vaan tänne lähemmäksi!" Langström ensin vähän oudoskelee. Lattiakin tuntuu niin kovin liukkaalta raskailla ja kömpelötekoisilla soturisaappailla astella. Seinillä riippuu kruunupäisten kuninkaiden ja hienojen hovinaisten kuvia. Langström näkee niiden joukossa Kaarlein suvun esi-isät ja aikalaiset. Suuret Ruotsin vaakunat ovat seinillä. Sinikeltaiset valtakunnan värit pistävät silmään kaikkialla.

Sitten Langström miekailaan yhä kunniaa tehden astuu reippaasti kuninkaan eteen ja lausuu: "Teidän Majesteettinne!" Samassa Kaarle nousee ja ystävälliseen tapaansa ojentaa kätensä tervehdykseen. Miekkansa tuppeen pistäen ojentaa Langströmkin kätensä kuningasta kohti ja tervehtii kunnioittavasti. Sitten kuningas ottaa pöydältä pergamentin ja lausuu juhlallisesti: "Ylennän teidät kapteeniksi, tässä pergamentissa annan teille upseerivaltakirjanne ja kiitän teitä uskollisuudestanne ja maineikkaasta urhoollisuudestanne taistellessanne puolestani saaliinhimoisia naapurejamme vastaan. Tulen pitämään teidät mielessäni ja annan teille kunnian taistella rinnallani uusilla sotaretkillämme. Parhaimpia miehiäni ja sotureitani saatte komentonne alle kaksi lipullista."

Kuningas sytyttää punaisen lakkatangon ja tiputtaa sinettilakkaa pergamentille kirjoitettujen sanojen alle, ottaa sinettisormuksensa ja painaa lakkaan kruunulla varustetun kuninkaallisen sinettinsä. Sitten kuningas käärii pergamentin kokoon, nousee ja ojentaa käärön Langströmille lausuen: "Kapteeni Langström. Tässä on upseerivaltakirjanne. Lahjani uskollisuudestanne ja maineikkaista taisteluistanne puolestani". Sitten Kaarle-kuningas puristaa lämpimästi ja iloisesti Langströmin kättä ja toivottaa hänelle onnea. Kapteeni Langström kiittää, tehden reippaasti miekallaan kunniaa ja poistuu nopeasti salista iloisin mielin.

Sairasvuoteen ympärillä seuraavat kirkkoherran perhe ja kaksi soturitoverusta Langströmin juuri sammuvaa elonkipinää. Vihlovasti särähtelee enää hengitys ja juuri, kun aamu alkaa valjeta, sammuu sairaan lepatteleva elämän liekki. Ikäänkuin sanomattoman rauhan kohdanneena kirkastaa viimeisen taistelunsa loppuun taistelleen soturin kasvoja hienoinen onnenhymy.

Surumielisinä poistuvat kaikki kuolinvuoteen ympäriltä ja yhäinen yksinäisyys asettuu sijaan, kaatuneen uskolliseksi seuraksi.

Ruotsin valtakunnan multaan, pienen kirkkomaan lumisten puiden ja jäätyneen maankamaran alle haudattiin kuninkaalleen viimeiseen asti uskollinen suomalainen kaarlelaispäällikkö, savolainen sankari, jonka rinnassa sykki suuri, jalo sydän, mies, joka kaatui aikalaistensa, Kaarlein tavoin, maineen ja kunnian hohteessa.

Sitten jättivät soturit ystävällisen papin perheen ja lähtivät ilmoittautumaan Kaarle-kuninkaan uusiin joukkoihin, uusille sotaretkille, joita kuningas parhailaan suunnitteli. Mutta nuoren soturin Arvi Hannunpojan mieleen oli jäänyt pappilassa vietettyjen päivien muistona nuoren papintyttären suloinen kuva, joka sai nuorukaisen usein ajattelemaan pastorin Hermine-neitiä, jonka Arvi Hannunpoika aikoi kerran morsiamekseen saada, sillä olihan hyvästejä jätettäessä Hermine-neitikin jäänyt toivomaan, että nuori soturi kerran vielä pienen pappilaan takaisin palaisi.

*

Kaarle XII:n kaaduttua vapautuivat kaarlelaisupseerit Arvi Hannunpoika ja Knut Kristerinopika kuninkaan joukoista juuri jouluksi. He hiihtävät parhaillaan Bonden pienen pappilan vanhan päärakennuksen ovelle, jonka tulijoille avaa vaaleakutrinen papintytär, nuori Hermine-neiti, joka saapuneet nähtyänsä rientää nopeasti heitä vastaan. Lämpimät ja sydämelliset kädenpuristukset vaihdetaan rajattoman ilon vallassa. Vieraat astuvat saliin, jossa vanha pastori rouvineen ottaa soturit ilomielin vastaan.

Soturit kertovat nyt pastorin perheelle kaikki tällä ajalla kokemansa vaiheet. Vuosi oli kulunut siitä, kun soturit ensimäisen kerran vierailivat tässä pienessä pappilassa. Silloinkin he tulivat Nor-